

Maslo Jugoslovanske kmetijske zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za množinstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. • Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, narodna, reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6.

Delo naših poslancev v enem mesecu.

Somišljeniki SLS prosimo, da današnje številko »Domoljuba« spravijo, da bodo držnim žerjavovskim in drugim nasprotnikom naše stranke vsak čas lahko zavezali njih lažnive jezike. V sledečem priobčujemo delovanje naših poslancev za dober mesec, kolikor časa je namreč SLS v vladi.

2. februarja so bili v finačnem odboru za prihodnje proračunsko leto, ki se začne 1. aprila, sprejeti sledeči važni predlogi naše stranke:

dohodnina se bo plačevala mesto od dosedanjih 5000, šele od 6000 Din dalje, vsled česar bo okrog 7500 najrevnejših davkoplačevalcev oproščenih dohodninskega davka; ukine se predlog odvzeta 20% doklade prometnemu osebju; znižajo se kazni monopolskih kaznivih dejanj.

Že na prvi ministrski seji je poljedelski minister dr. Kulovec podal poročilo o stanju kmetijstva in svoj načrt o gospodarski ozdravitvi, med drugim o razdelitvi kreditov iz državne loterije. Minister Serbec pa je zahteval kredit za ceste.

7. februarja se je vršila v ministrstvu za kmetijstvo konferenca vodnih zadrug iz Vojvodine glede obrambe proti poplavam. Vojvodina je namreč žitnica naše države.

8. febr. se je obravnavalo na predlog naših v ministrskem svetu, kako dobiti denarna sredstva za oblastne skupščine.

9. febr. je na predlog ministra dr. Kulovca vnešena v proračun postavka 1 milijon dinarjev za prirejanje kmetijskih razstav v državi in da je dovolil ministrski svet našem ministru inž. Serbecu večje kredite za popravilo cest.

Isti dan je bil odklonjen žerjavovski predlog glede korupcije in sprejet predlog SLS, da se ustvari proti korupciji poseben zakon, po katerem pride pred sodišče vsak, kdor bi državo oškodoval.

Isti dan je bil vsled korupcije že odstavljen glavni ravnatelj železnice in več drugih višjih uradnikov.

11. febr. je izjavil finančni minister, kar se doslej še ni zgodilo, v imenu sedanje vladne večine, da se morajo davki izenačiti, navijanje davčnega vijaka mora prenehati, bremena se morajo zmanjšati.

14. febr. je sprejel tozadevni odbor predlog našega ministra dr. Gosarja, da dobijo rodbine invalidov pokojnine po predpisih novih zakonov o držav. osebju.

15. febr. je dr. Gosar nakazal iz fonda za brezposelne 150.000 Din borzam dela in nekaterim velikim županom kot prvo pomoč za brezposelne.

16. februarja je bil sprejet naš predlog, da v vsakem ministrstvu ne sme biti več kot 1 podtajnik. Doslej so bili tudi po trije. S tem je državi prihranjenih 1.000 vsaj 2 milijona dinarjev.

22. febr. Dr. Kulovec je sklical za dan 6. marca konferenco slovenskih hmeljarjev, v svrhu zboljšanja hmeljarstva.

23. febr. je na prošnjo deputacije iz Školje Loke pod vodstvom župana Hafnerja, imenoval dr. Kulovec posebnega živnozdravnika za Školjo Loko in okolico.

Naš kmetijski minister je nakazal tudi 180.000 Din za kraje, ki so trpeli vsled živinske kuge.

25. febr. je na predlog ministra dr. Kulovca ministrski svet ukinil carino na »andro galico, žveplo in žilski soliter. Samo pri galici je dr. Kulovec prihranil slovenskemu kmetu na leto okrog 10 milijonov.

3. marca je izjavil v skupščini minister inž. Serbec, da predloži takoj po sprejemu proračuna nov cestni zakon.

Isti dan je bil nakazan kredit 1 in pol milijona Din za cesto St. Ilj—Velka, ki bo vezala Maribor z obmejnimi kraji.

4. marca je bil sprejet v zakonodajnem odboru zakon o centralni upravi, ki predvideva v bodoče le 11 ministrstev. Koliko milijonov bo s tem privarčevanih!

5. marca je na predlog našega poslanca Sušnika tozadevna komisija sklenila, da se enake legitimacije za znižano vožnjo, kakor aktivni in vpokojeni železničarjem, izdajajo tudi pomožnemu osebju in delavcem, ako službujejo pri železnici nepretrgoma najmanj 1 leto. Iste legitimacije se izdajo tudi provizijonistom, maloščinarjem in rentnikom.

Istega dne je v ministrstvu za železnice posebna komisija dokončala delo o novih železniških tarifih. Po teh predlogih se bodo vsi tarifi, posebno oni za osebni promet, znatno znižali.

Na ukaz ministra Serbeca se gradita že dve cesti. Za popravilo in zgradbo novih cest se bo najelo notranje posojilo 500 milijonov dinarjev. Na ta način se bo obenem omejila velika brezposelnost, ki vlada po nekaterih delih naše države.

Po predlogu naših ministrov bo Slovenija všteta med pasivne kraje, ki so deležni državne podpore v prehrani.

Vodne zadruge v Baranji, Vojvodini in Bački dobe veliko posojilo za popravilo nasipov, poplavljenec v Sloveniji pa podporo. — Vrše se že pogajanja s skupino švicarskih bank za posojilo, s pomočjo katerega bi se združili dolgovni poljedelci v dolgoročna posojila z nizkimi obrestmi.

Končno so ministri naše stranke dosegli, da bo odslej potrjeval občinske proračune in račune oblastni odbor, v čegar področje pridejo tudi okrajni cestni odbori.

Odstranjena sta oba žerjavovska velika župana in imenovana v Maribor in Ljubljano nova moza, ki bosta na svojih važnih mestih delovala v smislu resničnih ljudskih potreb.

Navedeno jasno kaže, da naši poslanci delajo, nasprotniki pa lažejo in grdo zabavljajo.

Narodna skupščina.

Narodna skupščina obdeluje proračun, ki mora biti do 1. aprila sprejet.

Na pepelnico je govoril tudi g. Pucelj, ki pa je res imel strahotno smolo. Najprvo je začel pobijati tisti proračun, ki ga je sam pomagal sestavljati, ko je bil še v vladi. Potem pa je napadel radikalno stranko kot pribežališče lopovov in korupcionistov, na kar je nastal v zbornici tak krik in vsklik na Pucelja, da je moral predsednik prekiniti sejo ter je potem dal Pucelju pismen ukor za njegovo nedostojnost. Nato se je Pucelj spravil na SLS ter ji očital, da je kljub temu, da je v vladi, ostala avtonomiistična. S tem je hotel mož radikale nahujskati proti SLS. Nato je začel napadati naše duhovnike in škofa Jegliča.

Naši poslanci so takoj v začetku Puceljevega govora odšli iz skupščine, ker se ne marajo mazati s praznim preprirom z g. Puceljem.

Krepko je odgovarjal Pucelju radikalni poslanec Gavrilovič, ki je ugotovil, da je Puceljeva stranka sodelovala pri tem proračunu in da je vlada proračun v celoti poslala finančnemu odboru in da je Pucelj s tem soglašal. Kar se v tem proračunu nahaja, je delo radikalov in radičevcev. Zato ne bo Pucelja in radičevcev od njihovega sodelovanja in odgovornosti za ta prora-

čun odvezalo nobeno izgovorjanje. Vsi člani radičevcev in minister g. Pucelj so sodelovali pri tem proračunu aktivno kot člani večine tako na zasebnih, kakor na oficijelnih sejah in so soglasno gromko in složno glasovali za proračun.

G. Pucelj pravi, da je predlagal v proračunu 908 milijonov, da pa to ni bilo sprejeto. To je bil njegov finančni načrt in njegovo delo. Ako pravi g. Pucelj, da se mu je to črtalo, ne ve, kaj je parlamentarno in neparlamentarno. Če ste zastopnik stranke in če ste v vladi, gospod Pucelj, in vam druga zvezana stranka ne mara sprejeti proračuna, potem bi kot minister morali vedeti, kaj bi morali storiti. Vi bi morali izvajati posledice, ne pa zabavljati sedaj, ko ste v opoziciji. Ako torej proračun ni dober, je Pucelj ravnotoliko kriv, kakor radikali, kajti radikali in radičevci so ta proračun sestavili. Po tej logiki g. Pucelja je jasno, zakaj je Radičeva stranka sedela v vladi. »Zato, ker ste hoteli imeti fotelje na korist vaše stranke.«

Nadalje je Gavrilovič izjavil, da je bilo Puceljevo delo kot kmetijski minister takšno, da niti radikali niso mogli biti z njim zadovoljni. Ko je odgovarjal na interpelacijo o kmetijski krizi, je odgovoril tako, da so se radikali sramovali.

G. Pucelj je to hudo pridigo radikalne stranke mirno v žep vtaknil.

Drugi dan je minister Serbec odgovarjal na interpelacijo poslanca Žaniča glede cest. Minister je strokovnjaško pojasnil vprašanje cest v naši državi ter nato izjavil, da je odločno proti kuluku, ki so ga svoj čas uvedli baš radičevci in da se je prav Jugoslovanskemu klubu posrečilo kuluk odpraviti. Nato je še izjavil, da bo takoj po sprejetem proračunu predložil nov, moderen cestni zakon, da bodo naše ceste vendar kdaj prišle v red.

Nadaljnje dni se je nadaljevala načelna razprava o proračunu. Govorili so razni poslanci.

Zakonodajni odbor je sprejel zakonski načrt centralne uprave, po katerem se bo vsa državna uprava v Belgradu temeljito izpremenila. Po tem zakonu bo namesto 18 ministrov samo 11.

Naši ministri na delu.

Minister za javna dela inž. Serbec je izdal odredbo, da se vsi posli nekdanjega kranjskega deželnega odbora glede cest prenesejo na novi oblastni odbor. Oblastni odbor se pooblašča, da takoj uredi sestavo novih cestnih odborov, ako sedaj ne odgovarjajo odredbam bivšega deželnega odbora. S tem je skrb za naše ceste zopet prešla v ljudske roke in upamo, da bomo polagoma zopet prišli do tistih lepih cest, ki smo jih imeli pred vojno, ko je gospodarila nad njuni SLS.

Minister Serbec je izposloval, da je finančni minister nakazal poldrug milijon dinarjev za graditev ceste Št. Ilj—Velka.

Na predlog ministra dr. Kuloveca je ministrski svet sprejel v proračunski zakon l. 1927-28. postavko 26 milijonov di-

d Zlatnik v »Gazela« milu je našel g. Jež. Lovše iz Kresniških Poljan. Milo je kupil v Kmetijski zadrugi Šmartno pri Litiji.

narjev za regulacijo Drave, Save in Donave.

Dr. Kulovec izdeluje zakon o kmetijskih zbornicah, ki ga bo v kratkem predložil vladi in nato narodni skupščini.

Iz oblastne skupščine.

Oblastna skupščina je 27. februarja nadaljevala in zaključila svoje delo, ki ga je imela sedaj izvršiti.

V začetku seje je moral predsednik dr. Natlačen oba žerjavovska poslanca dr. Puca in dr. Kramerja (urednika »Jutra«) poklicati k redu, ker sta prejšnji dan žalila naše kmetске volivce.

Nato je zbornica razpravljala o vsoti 700.000 Din, ki naj se vzame na posodo vsa za prve potrebe oblastne skupščine ter da se poiščejo pripravnih prostori, dokler se nam ne vrne deželni dvorec, kjer je sedaj vseučilišče.

Nato se je obravnaval predlog naših poslancev o naši bivši deželni imovini. Predsednik finančnega odseka dekan Skubic je podal dolgo in izčrpno poročilo o naši deželni imovini, kako se je godilo z njo po vojni in ki jo sedaj upravlja država. Končno je predlagal, da to imovino zopet prevzame ljubljanska oblast, toda le polagoma — najpreje tiste stvari, ki nesejo, drugih pa, pri katerih je treba veliko doplačevati, zaenkrat še ne bomo mogli prevzemati. Predlog žerjavovcev, da naj oblastni odbor toži državo za to imovino, se odkaže odboru v poslovanje. Najprvo je treba pogajanj, potem šele dragih tožb, ki bi silno veliko stale. Dalje zahteva SLS, da država odstopi oblasti vse tiste doklade, ki jih je včasih pobirala dežela ter oni del državnih dohodkov, ki prihaja iz tistih strok, ki jih bo oblast od države prevzela.

Ker mora sedaj oblastni odbor sestaviti proračun, ki je prvi pogoj rednega dela, se je skupščina zaključila in bo zopet začela delati v aprilu.

Kmetje učijo žerjavovce olike.

Ze zadnjič smo poročali, kako grdo so žalili žerjavovski zastopniki v oblastni skupščini naše kmete. Kakor se vidi, žerjavovec še vedno kot včasih gleda na kmeta z viška dol kot na zaručanca, ki je samo takt dober, kadar v njegovo trgovino in gostilno denar nosi. Ker naš kmet ne krade iz Slavenske banke milijonov, zato je seveda neumen. Ker naš kmet ne prepleše in prepije celih noči po raznih narodnih oziroma nerodnih domih, zato je seveda zostal. Ker naš kmet odklanja podlosti, ki jih prinaša »Jutra«, zato seveda ni kulturn. Ker naš kmet ne mara ostati centralistični suženj liberalni gospod, temveč hoče biti na svoji zemlji svoj gospod, zato je politično nezrel.

Žerjavovci pa so dobili v oblastni skupščini sami od naših kmetov dober odgovor. Naši kmetje so na javnem prostoru morali učiti žerjavovske inteligente — olike.

Poslanec Poznič je tole povedal: »Včeraj je g. poslanec dr. Puc trdil v tej zbornici, da so naši kmetски volivci kva-

litativno slabši nego volivci njegove stranke, ki so uradniki, uradne sluge itd. Ugovarjal sem temu že včeraj in ugovarjam danes najodločneje, da bi bil kak uradni sluga ali eksekutor kvalitativno boljši, kakor naš delaven kmet, naš davkoplačevalec. Ko sem včeraj ugovarjal, je gospod poslanec vtajil svoje besede. Iz stenografičnega zapisnika kakor tudi iz izjav gospodov tovarišev pa razumim, da je on v resnici rabil te besede. Zato še enkrat in najodločneje ugovarjam in te besede pribijem. Tekom včerajšnje debate je šestokrat padla beseda, »da naj varujemo ugled te zbornice. Zavračam to stvar in bi le želel, da naj istotako kakor mi oni gospodje varujejo ugled naše zbornice.«

Poslanec Jan pa jebral zaslužene levite uredniku »Jutra«, dr. Kramerju, tako-le:

»Visoka zbornica, velečeni gospodje poslanci! Mislim, da so Vam včerajšnji prizori na manjšinski strani še vsem v spominu. Gotovo te prizore vsi obžalujemo. Gospod posl. dr. Kramer je včeraj izvajal prav »Jutrovske« metode in metal gotove stvari v to zbornico, ki ne spadajo sem. Čast mi je v imenu Slovenske ljudske stranke izjaviti, da mi take hrane, kakor jo »Jutro« daje svojim čitateljem, ne bomo prenašali v zbornici. (Tako je! To so inteligentje! Ploskanje.) Prosim g. dr. Kramerja, da resno in stvarno tukaj napravlja svoja izvajanja, da ne bo treba sile, kakor se je rabila že v marsikaterih oblastnih skupščinah v naši državi. (Dr. Kramer se ironično smeje.) Izjavljam, da bomo poslanci Slovenske ljudske stranke držali svojo besedo in se ne bomo držali metod, kakor SDS — Ravnihar. Mi, če kaj obljubimo, če zastavimo besedo, jo tudi držimo in zato prosim g. predsednika, da da gospodu načelniku manjšinske stranke dr. Kramerju zaradi besed, ki jih je rabil ob priliki, ko se je šlo za imuniteto, ukor. Izjavljam, da bom tak predlog stavil tudi v bodoče vselej, kakor hitro bo kak poslanec rabil besede, ki bi žalile čast te naše zbornice in zato prosim, da se ta predlog sprejme. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici.)

Naši kmetje pa naj vedo, kaj naj store z žerjavovsko »Domovino«, kadar se jim bo usiljevala, kam naj ne hodijo v trgovino in v gostilno. Svoji k svojim!

Kako „Domovina“ laže.

Pri nas pade glavna krivda na SLS, ki vedno kriči, da zahteva avtonomijo, a je vse storila, da jo prepreči. — O, vi grdi lažniki! Na vsakem shodu, pri vsaki priliki doma in v Belgradu naša stranka ne prestando in odločno stavlja zahtevo po zakonodajni slovenski samoupravi. Ker so zlasti žerjavovci pri odgovornih in neodgovornih faktorjih lagali o nas, da me je bila naša stranka v Belgradu toliko časa zastopljena.

»Napredni poslanci predstavljajo v skupščini velik del slovenskih volivcev in to kulturno in politično najzrelejših.« — Če to kulturno in politično zrele liberalne pristaše po deželi pogledamo od bližje, pa vidimo pri veliki večini take, ki sovražijo

cerkev, vero in duhovnike, ki zapeljujejo mladino s plesi, popivanjem in ponočevanjem, ki razširjajo med ljudstvom umazane in podle romane in časopise, končno celo množino takih, ki so se za vedno skregali s sedmo ali šesto božjo zapovedjo. Niso prav vsi taki, ker je mnogo nezavednih, toda ogromna, pa prav ogromna večina tistih, ki so že cela desetletja v liberalni šoli, ima tako »kulturno« zrelost, da je poštenega človeka v resnici sram. Gotovo pa je — le opazujte po deželi — da je 90% moralno propalih ljudi v liberalni stranki. Tega se tudi žerjavovska stranka dobro zaveda, zato pa hoče s svojimi umazanimi knjigami in časopisi ter plesi in popivanjem najprvo mladino moralno pokvariti, zakaj potem ve, da bo njena.

»Napredni poslanci nastopajo s tako stvarnostjo, da si bodo klerikalci morali dobro premisliti vsako nasilnost.« Kakšna je žerjavovska stvarnost, se je pokazalo med zasedanjem oblastne skupščine, ko ste surovo razžalili kmetske volivce in njihove poslance in kršili kot »izobraženi« ljudje parlamentarno dostojnost ter bili na predlog »neizobraženega« kmetskega poslanca poklicani k — redu. Slovenski kmet ni nasilen, a red mora biti. Kmetski poslanec Jan vam je v zbornici jasno povedal: »Čast mi je v imenu Slovenske ljudske stranke izjaviti, da mi take hrane, kakor jo »Jutro« daje svojim čitateljem, ne bomo prenašali v zbornici.«

»Boječ se napredne kontrole, ki bi jim stalno gledala na prste, so klerikalci izvolili v Mariboru in Ljubljani oblastni odbor, v katerem niso dali opoziciji nobenega mesta.« — Kakšno je naše delo, priča stari deželni odbor kranjski, ki ga morajo sedaj tudi liberalci hvaliti, ter priča delo naših ministrov, ki so v enem mesecu prihranili Sloveniji na milijone dinarjev, dočim so žerjavovci v vseh letih svojega vladanja navalili na Slovenijo samo nova bremena. Res pa je, da ne maramo »napredne« kontrole v oblastnih odborih, ker se je ta »napredna« kontrola temeljito pokazala pri propadli — Slavenski banki.

»SLS je v opoziciji avtonomistična, kadar je v vladi, pa na vso moč podpira centralizem.« — Grda laž! Naša stranka ni izpremenila ne v opoziciji ne sedaj, ko je v vladi niti ene točke svojega programa. In to »Domovina« prav dobro ve. In vendarle laže. Dokler žerjavovsko centralistično ustavo zakonitim putem ne izboljšamo, pozkušamo na podlagi te ustave priboriti slovenskemu ljudstvu čim več pravic. Že prejšnji teden smo povedali, da bodo odlej na zahtevo SLS občinski računi in občinsko gospodarstvo pod kontrolo našega ljudstva v oblastnih odborih. To je gotovo velika pridobitev v samoupravnem smislu. Zadnje dni zopet čitamo, da pridejo vsi čestni odbori iz državnega nadzorstva v delokrog oblastnih odborov. Zopet velika gospodarska pridobitev naših državnih poslancev. Odstavljena sta na zahtevo SLS oba žerjavovska centralista velika župana in na njih mesto sta imenovana dva nova, ki bosta čutila z ogromno večino našega naroda. Po pravici vas je strah, vendar to vas še ne opravičuje, da drzno lažete, kako SLS podpira centralizem.

Kaj pišejo nasprotniki.

»Napredni poslanci pomenijo po svoji sposobnosti, pridnosti in delavnosti več kakor celi tuceti klerikalcev.« — V državnem zboru v Belgradu, kjer ste imeli odločilno besedo mnogo let, sta že pokazali kaj znate: v »nacionalizaciji« raznih podjetij in pa v lahkomišelnem nalaganju davčnih bremen ste se že pokazali neprekosljive mojstre. Danes je državno gospodarstvo skoro na tleh prav radi vaše osemletne »pridnosti, sposobnosti in delavnosti«. Vaša »sposobnost« je požrla Sloveniji stotine milijonov slovenskega premoženja, vaša »delavnost« je uničila Jadransko banko in vaša čudovita »pridnost« je oropala v Slavenski banki tako ogromne milijone slovenskega premoženja, da bi s temi ukradenimi milijoni v vsem slovenskem glavarstvu lahko sezidali kmetsko šolo. Zato so se naši poslanci v oblastni skupščini tako branili vaše priznane ter splošno preiskušene »sposobnosti, pridnosti in delavnosti«.

Kako pridejo naši siromašni kmetje do tega, da plačujejo mnogo večje davke kakor kmetje v južnih krajih naše države.« — Mi se to vprašujemo že osem let, toda zato ste nas baš vi vedno grdili v Belgradu, da smo protidržavni. Slovenski kmet dobro ve, da ste ga ravno vi z glasovanjem za centralistično ustavo izročili na milost in nemilost belgrajskim izkoriščevalcem. Slovenski kmet tudi ni pozabil, da ste imeli skoraj vsaj povojna leta v Belgradu odločujočo besedo in da ste baš vi slovenskemu kmetu brezobzirno nakladali leto za letom vedno večja davčna bremena. Zdaj, ko ste vrženi iz vlade, vam je kmet »pri sreču«, čeprav bi ga najraje utopili v žlici vode.

»Cerkvene dajatve nas vedno huje tišče.« — Najhuje tišči slovensko ljudstvo centralizem, ki ste ga naložili vi, žerjavovci. Najhuje tišče slovensko ljudstvo davki, ki ste mu jih vi, žerjavovci naložili. Najhuje občuti slovenski narod propad gotovih bank, ki ste jih vi izkoriščali v svoje osebne in strankarske namene. Nobeno kmetsko imetje ni propadlo radi prostovoljnih in neprostovoljnih cerkvenih dajatev, dočim so liberalni podeželski oderuhi že pred vojno spravili marsikaterega kmeta ob domačijo, v novi državi pa je pel in poje vsled vaših davkov dan za dnem eksekutorski boben. Prav mnogi duhovniki žive danes v takem siromaštvu, da se niti oblačiti ne morejo stanu primerno, dočim ste žerjavovci milijone in milijone profitirali iz državne kase, Slavenske banke in še iz cele vrste drugih propadlih in propadajočih podjetij.

Nad batinami se zgražajo. Te dni so liberalci pripeljali v belgrajsko zbornico na vpogled nekega Rističa, ki je dobil na Balkanu običajne batine. Gotovo je vsak izobražen človek proti nečloveškemu pretepanju in SLS je vselej ostro nastopila, kadar se je dogodil kak tak slučaj. Tudi zadnjikrat je bil na zahtevo dr. Korošca dotični policijski uradnik takj odpuščen iz službe in pride pred sodišče. Toda naše skromno mnenje je, da so žerjavovci najmanj poklicani, da se razburjajo nad batinami, kajti ko so bili v vladi, so poznali le palico in nasilje. Žerjavovske žrtve, žive, na pol žive in mrtve so tako mnogobrojne, da bi jih

ne spravili v vse prostore narodne skupščine. Zato naj Žerjavovci rajši pišejo o Fakinu in vseh tistih revežih, po katerih so padale orjunaške palice.

Iz dopisov v »Domovinu«. Iz Bevk pri Vrhniki se zaganjajo liberalci v gospoda dekana. Dopisnik očitno misli, da so zavedni katoličani prisiljeni kupovati svoje potrebščine v — liberalnih kramarijah. — V Begunjah na Gorenjskem liberalčkom smrdi, ker nameravajo postaviti zavedni župljani nov društveni dom brez dovoljenja — dr. Žerjava. — V Trbovljah so dobili Žerjavovci precej delavskih glasov. Seveda so vseeno propadli. Zdej se pa jeze, da je naš poslanec g. kaplan Zmave prostovoljno odstopil in pride namesto njega v oblastno skupščino delavec — rudniški kovač Križnik. — Dopisniku iz Bizeljskega ni prav, da duhovščina pri velikonočnem izpraševanju ne priporoča vernikom »Jutrac«, »Domovine« in — Sokola. Pravi tudi, da noben krščanski mož ali žena ne more reči, da sta omenjena lista brezverska. In vendar je ljubljanski škof izrečno prepovedal »Domovino«, ker piše proti veri. — V Gorjah pri Bledu redkim tamošnjim liberalčkom dušna pastirja kajpada tudi uista vseč, ker kot zavedna duhovnika delujeta za prospeh ljudstva, vere in Cerkve in ne pa za protiverske časopise.

»Kmetski list« — revolucijonar. Od kar je dalo slovensko ljudstvo samostojnežem pri oblastnih volitvah zaslužno brco, je ta časopis ves iz sebe. Govori o batinah, ki tudi pod radičevsko vlado ni bilo brez njih, laže o »pokvarjeni cerkveni gospodi, ki da je upeljala batine za kmete in delavce« in hvali — francosko revolucijo, »brez katere da bi 100 procentov naše današnje srbske, hrvatske in slovenske gospode ne nosilo k r a v a t e«. Pojdite no, radi kravat se pa res ne spleča delat — revolucije.

»Poročila vladnih zastopnikov so zanimiva, ker se iz njih vidi, kako silno je vlada zanemarjala Slovenijo.« pravi glasilo samostojnežev glede tozadevnih vladnih poročil v oblastni skupščini. — Kaj ne, kako kruta samoobsodba vašega 18 mesečnega vladanja v Belgradu!

»Gospod oblastni poslanec Bukovec se je silno trudil, da bi bile dnevnice poslancev namesto predlaganih 150 le 100 Din na dan. V Belgradu bodo imeli 300 Din, v Zagrebu, kjer imajo radičevci večino, pa 250 Din. Pri nas torej 100 Din manj, kot pri radičevcih, »ki vse žrtvujejo za kmeta«. — G. Bukovec torej hoče, da bi naši kmetski, delavski in drugi poslanci pri velikem delu, ki jih čaka v oblastni skupščini še dokladali iz svojega, doma pa druge ljudi plačevali, da jih nadomestujejo na polju in drugod. Pravilnik, ki smo ga proti volji žerjavovcev in samostojnežev sprejeli, bo skrbel, da se bo malo govorilo in mnogo delalo, tako da bo potrebnih polovica manj sej, kot po predlogu »za blagor ljudstva vnetih« žerjavovcev in samostojnežev in bodo lahko samo iz teh prihrankov plačane vse postranske dnevnicke in bo še dosti ostalo. Sicer pa tudi g. Bukovec to dobro ve, ampak »Kmetski list« zavija in bo zavijal po svoje, ker misli, da bo z lažnivo hujskarijo kaj opravil. Pa se moti!

POLITIČNI ZAPISKI

p **Razpust narodne skupščine?** Iz vladnih krogov se zatrjuje, da bo sedanja zbornica razpuščena in razpisane nove volitve, ki jih bo vodila sedanja vlada, ako bo opozicija hotela na vsak način preprečiti sprejetje proračuna.

p **Dr. Basariček, radičevski poslanec,** ki se je v narodni skupščini naenkrat postavil za notranjega ministra ter s tem dal krepko broo radičevski obtožnici, je svoj poslanski mandat odložil.

p **Radič** je na vse pretege začel hvaliti Pribečiča, dasi je včasih nanj klical grom in pekcl. Pribečičeva stranka namreč je svoj čas čisto po boljševisko preganjala radičevce po Hrvaškem, da je bilo tako na Hrvatskem 30.000 kmetov batinanih in zaprtih, in na zahtevo teh gospodov je bil Radič zaprt. Danes pa bo Radič poljubil g. Pribečiča. Nič čudnega, da tak politik pri enih volitvah izgubi 300.000 volivcev. Resnost je prva reč v politiki.

p **Žerjavovci se boje odkritij.** V preiskovalnem odboru proti korupciji se je že dalj časa opazalo, da so žerjavovski poslanci v vedno večji zadregi. Ta zadrega je prišla sedaj na dan. Na vrsti so namreč afere liberalne stranke. In liberalni poslanci so predlagali, da naj se stvari ne preiskujejo dalje, temveč samo ugotovi, če so bili dotični odloki, ki diše po korupciji, formalno pravilno izdani, če pa so kaznivi, da odboru to nič mar. Vladna večina se seveda s tem ni strinjala ter sklenila, korupcijo še naprej preiskovati in preganjati.

Vojaške zadeve.

Vprašanje: Oče je odslužil polni 14 mesečni rok v avstrijski armadi, prvi 25 letni brat je služil dijaški 9 mesečni rok, drugi 24 letni brat je služil 18 mesečni polni rok. Kakšen rok pripada tretjemu, ki je bil lani potrjen? F. F. R.

Odgovor: Tretjemu bratu pripada polni rok, in to iz sledečih razlogov. Očetov 14 mesečni rok ni polni rok, ker v avstroogrski armadi je trajal polni rok tri ali pri deželni brambi dve leti. Dijaški 9 mesečni rok se pa sploh ne šteje, ker se dijaški pri odrejanju rokov ne štejejo med rodbinske člane. V predmetnem slučaju je torej pred tretjim bratom služil samo en družinski član polni rok, zato bo moral tudi tretji služiti 18 mesecev.

Vprašanje: Prvi sin je služil polni rok in drugi sin tudi polni rok. Tretji sin je imel služiti skrajšan rok, pa je po par mesecih vojaške službe umrl. Letos pojde četrti na nabor. Ali ima pravico do skrajšanega roka?

Odgovor: Po našem mnenju se bo v tem slučaju vojaška oblast postavila na stališče, da je že tretji izrazil pravico skrajšanega roka ne glede na to, da je umrl. Vendar naj četrti vseeno pri naboru navedeno razloži in prosí, da se njemu prizna pravica skrajšanega roka.

Vprašanje: Imam posinovljence, ki pa ni prepisan na moje ime. Ali ga morem oprostiti vojaške službe?

Odgovor: V predmetnem slučaju vaš »posinovljence« najbrž sploh ni posinovljencec, ker ga očitno niste potem sodnije posinovili. Če tega niste storili vsaj 5 let pred njegovim naborom, tedaj on ne spada k vaši družini, in ne more biti oproščen kot hranitelj vaše družine, četudi bi sicer imel pogoje v smislu čl. 50 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice.

NOVICAR

d **Opomin s položnico** bodo v prihodnji številki »Domoljuba« prejeli vsi oni naši naročniki, ki iz kakršnegakoli razloga doslej še niso obnovili naročnine za leto 1927 ali pa poslali naročnino samo za prvo četrtletje. Na to opozarjamo že danes, da bo vsak prizadeti pazil na položnico in jo takoj po prejemu porabil za vsaj delno plačilo naročnine.

d **Naslove oglaševalcev** oziroma pojasnila glede inserentov dobe vpraševalci samo tedaj, ako prilože znamko ali dopisnico za odgovor. V nasprotnem slučaju bodo romala v koš vsa taka vprašanja. V slučaju, da zahteva oglaševalec pismeno ponudbo, je znamko za odgovor priložiti v pismu na naš inserenta in ne na upravo.

d **Novice** v slikah, marčna številka, so priložene današnjemu »Domoljubu«.

d **Dr. Korošec**, naš priljubljeni voditelj, je obolel v Belgradu za špansko boleznijo. Nevarnost je bila, da bolezen preide v plućnico. Vendar je g. poslanec sedaj že izven nevarnosti.

d **Nova velika župana** v Sloveniji. Ljubljanski veliki župan dr. Baltič in mariborski Pirkmajer sta odstavljena od svojih mest. Na njuni mesti sta prišla v Ljubljani dr. Fran Vodopivec, ki je bil svoj čas veliki župan v Mariboru in sedaj vsučiliški profesor v Ljubljani; v Mariboru pa dr. Fr. Schaubach, sodni svetnik. Oba sta znana kot najodličnejša uradnika v Sloveniji ter strogo nepristranska. Upamo, da se bo vendar že enkrat prenehala balkanska manira, ki so jo vpeljali žerjavovci v Sloveniji, da je veliki župan samo eksponent gotove stranke. Pod žerjavovsko vlado so orjunaši strahovali ljudi, streljali in mučili, razpuščali so se občinski odbori, žerjavovci so preganjali krščansko učiteljstvo prav po neronsko, ljudstvo je popolnoma izgubilo zaupanje v državno oblast. Zato se je cela Slovenija oddahnila, ko sta Baltič in Pirkmajer šla.

d **Novi gerent ljubljanske Mestne hranilnice** je postal dr. Juro Adlešič, oblastni poslanec in odbornik ljubljanske oblasti.

d **Novi ravnatelj kmetijske šole** na Grmu je g. ing. Podgornik, ki mu želimo veliko uspeha na tako važnem mestu za napredek našega kmeta.

d **Kako se »Jutro«** norčuje iz kmeta. »Jutro«, katerega naloga je zasajati brezverski in umazan plevel v slovenske vrtove, je 2. februarja tako-le pljunilo na našega kmetijskega poslanca: »Od pošte se je prigugal mimo kavarne »Evropa« postaven kmetijski očanec, ki je v pondeljek in včeraj dopoldne pridno oral ledino naše oblastne samouprave. Po napornem kimanju je zavil v krčmo in si privoščil nekaj »maselčkov« dobre kapljice. Ker je pa ostala njegova boljša polovica doma, je razbremenjeni možakar pregloboko pogledal v kozarček in je moral voziti proti kolodvoru barko. Med vožnjo do domače postaje so se vinski hlapi toliko izpuhteli, da je na žepno vprašanje, kako je opravil svojo dolžnost v kranjskem

parlamentu, gladko odgovoril: »Delali smo od jutra do večera.« — Kmete vprašamo, kako morejo trpeti še »Jutro« ali njegovo sestrico »Domovino« v svoji hiši, kako morejo žerjavovskim trgovcem in gostilničarjem še nositi svoje trdo prisluženo groša.

d **Proti odloku bivšega velikega župana Baltiča.** Bivši veliki župan dr. Baltič je odredil, da se morajo vse občine naročiti na neko silno drago hrvaško knjigo, ki je nihče na občini nikdar rabil ne bo. Na pritožbo občine Vinica na upravno sodišče, je le-to odlok velikega župana razveljavilo. Tako s' naše občine obvarovane škode, ki so jim jo hoteli na vsak način žerjavovci, naprtiti.

d **Fantovska loterija.** Od nekod nam sporočajo: Pet mladcev se je spravilo skupaj in so sklenili, da morajo biti naročniki Mohorjeve družbe. Vsak je imel samo 4 dinarje. Združili so jih skupaj in se vpisali. Ko pridejo knjige, bodo vadljali zanje. In vsak bo zadel — eno knjigo za bore štiri dinarje. Ti so pa tiči! Posnemajte jih — dekleta in fantje!

d **Električna centrala na Krškem polju.** Občinski svet v Zagrebu je sklenil, da bo začel graditi električno centralo na Krškem polju.

d **Ljudje bežji, bodite pametni!** Pred par dnevi pride k meni agent in mi ponudi v nakup: a) 3 komade srb. tobačnih srečk, b) 3 komade srečk srbskega rdečega križa in c) 6 komadov 2½% obveznic loter. rente za vojno odškodnino. Slika mi velikansko koristnost teh srečk, našteva znance, ki so tudi že kupili te srečke od njega itd. Res plačam Din 205.— agentu in podpisem nek papir, s katerim potrdim, da nameravam plačevati skozi še 20 mesecev po 205 Din, da postanejo papirji moja last. Opozorilo v »Slovenec« od 27. febr. pod »Pozor« me nagne, da vstopim k možu, ki je izveden v teh rečeh. S kazalcem desnice potrka na čelo in vpraša: »Ali ne poznate poštenih domačih bančnih zavodov, kjer vsak dan lahko kupite tačke papirje po pametni ceni? Saj papirji sami zares niso slabi. Toda kako grofovsko jih hočete plačati! Le računajte! Danes dobite v Ljubljani srečke pod a) za 3 krat 40, to je 120 Din; one pod b) za 3 krat 10, to je 30 Din in one pod c) za 340 krat 6, to je 2040 Din. Vi pa jih nameravate plačati za 21 krat 205, to je z Din 4305 Din! V 21 mesecih boste na ta način plačali Din 2115 več, nego bi Vas stale srečke danes v Ljubljani. Če bi vzeli v domačem bančnem zavodu srečke na obroke, bi Vam sicer banka tudi nekaj pribila na račun obresti, a to bi bile navadne obresti, ne pa skoraj 100 odstotkov.« Pogrelo me je in sklenil sem: 1. da ne pošljem tvrdki svojega agenta, ki tako blesteče služi (plačani prvi obrok je namreč njegov!) nobenega obroka več, ker sploh ne maram njenih srečk. 2. da ne pustim nobenega agenta več v hišo, ki pretenta človeka, da se pozneje čudi samemu sebi, kako da se je dal. Za

nakup srečk pa je edino mesto poštena, domača banka!

d **Razsajanje »španske« v sotelski dolini.** »Španska« še vedno zelo razsaja v mariborski oblasti. Najhuje je pač prizadeta sotelska dolina, kjer ni menda skoro hiše, v kateri ne bi imeli enega ali več bolnikov. Beda je silno velika, ljudje nimajo denarja za zdravnika in zdravila. Število smrtnih slučajev se množi, ker se ljudje ne pazijo dovolj ter zbole eden za drugim na pljučnici, od katere ni rešitve.

d **Odklonjena pomoč.** Po inozemskih časopisih so poročila o zadnjem potresu v Hercegovini tako narasla, kakor da bi bila cela Hercegovina velik kup razvalin. Mednarodni in avstrijski Rdeči križ sta zato ponudila jugoslovanskemu Rdečemu križu denarno pomoč. Naš Rdeči križ pa je podporo odklonil, češ da bo sam skušal pomagati, kolikor bo potrebno.

d **Umrli je v Žabnici g. Andrej Vilfan,** šolski upravitelj v Sori. Bil je skrben vzgojitelj in kljub svoji vedni bolehnosti požrtvovalen delavec v naši organizaciji.

d **Umrli je v Ljubljani dolgoletna naročnica našega lista,** vzorna krščanska mati Marija Savinc v 76. letu starosti. Doma je iz Boštanj pri Sevnici ter je bila polnih 49 let v Sisku.

d **Umrli je 27. febr. v Bičju,** župnija Št. Jurij pri Grosupljem ga. Uršula G o r o u e l i roj. Novak, posestnica in podporna članica prost. gas. društva. Pogreb je pričal, kako je bila pokojnica priljubljena in spoštovana. Pogreba se je tudi udeležilo 30 uniformiranih gasilcev. N. v. m. p.!

d **Španska bolezen v naši državi.** Po poročilu Osrednjega higijskega zavoda je bilo stanje dne 8. febr. po prijavah na španski boleznih obolelih v celi državi 19.098 oseb. V času od 8. do 14. febr. se je število obolelih povečalo za 46.192 oseb. Največ jih je obolelo v osješki oblasti (12.644), najmanj pa v ljubljanski oblasti.

d **Smrtna nesreča.** V torek dopoldne sta šla kmečka zakonca Malovrh Janez in Katarina v Polhovem gradu v kako uro oddaljeni gozd podirati staro in ogromno, dober meter v premeru debelo bukev. Ko sta bukev že izpodsekala in izpodžagala, je mož pogledal navzgor ter z grozo opazil, da se bukev že podira. Hitro je odskočil in opozoril ženo, naj se umakne. Toda bilo je že prepozno. Debele veje so padle na ženo ter ji zlomile križ in ude. Na prevozu v bolnišnico je umrla.

d **Mesto pred altar v večnost.** Posedniški sin Jožef Simončič od Sv. Urbana pri Ptujju si je poiskal nevesto v sosednji župniji sv. Boltenk v Slov. gor. in jo je hotel peljati pred altar dne 14. t. m. Radi nesreče pri živini je poroko preložil za en teden. Prve dni po prvem odklicu je, kakor je navada na kmetih, obiskal z nevesto sorodnike in jih vabil na gostijo. Ravno ta teden pa je bilo skrajno slabo vreme: dež, sneg, viharji. Bolehal je že prej, naporna pota pa so ga še bolj potrla, dobil je špansko in bil v treh dneh mrtev. Umrli je ravno na dan, ko je hotel prvotno imeti poroko. Mesto pred altar je šel v večnost.

d **Usodepolna vožnja čez Kolpo.** Pretekli teden je v Vrtu pri Lazeh (Belakrajina) Ivan Rački peljal s čolnom nekega

potnika čez Kolpo. Čoln je z drogom porival dalje. Ker pa je Kolpa malo narasla in na sredini vode drog ni segal do dna, je voda odnesla čoln navzdol proti nekemu jezcu, kjer pa sta oba skočila iz čolna. Potnika so s trudom rešili, Račkega pa je Kolpa odnesla in so njegovo truplo našli v nekem mlinskem žlebu v Lazeh.

d **Trgovina z dekleti.** V Ljubljani so te dni prijeli nekega agenta, ki se je izdajal pod različnimi imeni in ki je zvaljal z lepimi obljubami dekleta v Bosno, odkoder so jih razni turški in židovski trgovci prodajali v javne hiše. Nedolgo tega je zopet odpeljal neko Amalijo, ki je potom časopisa iskala službo. Obljubil ji je 1500 Din mesečne plače. Za posredovanje mu je takoj dala 100 Din. Nato jo je odpeljal v Samac v Bosni, med potom pa ji je še izvalil 500 Din. Tam sta jo prevzela dva muslimanska trgovca, ki sta jo skrbno zaklenila v neko hotelsko sobo. Šele sedaj se je deklet zbrigtalo, kam drži njena pot ter je Amalija s pomočjo neke dobre osebe v hotelu mogla oddati pismo na ljubljansko policijo, ki je Amalijo osvobodila, agenta pa zaprla. Pri zaslišavanju je priznal, da je spravil že 4 dekleta v Bosno. Najbrže pa več, zakaj policija pogreša že preko 40 deklet, katera so brez sledu izginile iz Ljubljane.

d **Usodepolna vožnja čez Kolpo.** Pretekli teden je v Vrtu pri Lazeh (Belakrajina) Ivan Rački peljal s čolnom nekega potnika čez Kolpo. Čoln je z drogom porival dalje. Ker pa je Kolpa malo narasla in na sredini vode drog ni segal do dna, je voda odnesla čoln navzdol proti nekemu jezcu, kjer pa sta oba skočila iz čolna. Potnika so s trudom rešili, Račkega pa je Kolpa odnesla in so njegovo truplo našli v nekem mlinskem žlebu v Lazeh.

d **Težka avtomobilska nesreča.** V Sarajevu se je v soboto pripetila velika avtomobilska nesreča. Avtomobil gostilničarja Vekića se je zvečer v temi zaletel v lesno ograjo ob Miljački in se prevrnil. Pod seboj je pokopal šoferja in gostilničarjevo blagajničarko. Oba so težko ranjena odpeljali v bolnico.

d **Pretresljiv obisk.** Dne 27. februarja zgodaj zjutraj je šel kmet Anton Krabonja iz Mihovec v svoj runčki vinograd rezat. Med potjo je obiskal v Ključarovcih štev. 30 svojega brata Janeza. Ko vstopi v vežo, zakliče »Ste-li vsi zdravi, gremo rezat!« Iz kuhinje stopi hčerka in pravi: »Stric, ne moremo!« — »Zakaj ne«, pravi Anton. Hčerka odpre sobo in pokaže na mrtvaški, od več sveč razsvetljeni oder. Anton zastane prestrašen, za nekaj časa šele more stopiti naprej in spoznati svojega brata Janeza mrtvega! Kratka španska mu je vgasnila luč življenja v 55. letu starosti. Bil je vzgleden mož, zapušča ženo in otrok. Blagi Janez, počivaj v miru!

d **Smrt na pepelu.** Na trikotu, katerega tvorita koroška in južna železnica v Mariboru se je dogodil nov slučaj smrti radi zadušenja s strupenimi plini. V tem trikotu odlaga železnica vroč pepel iz lokomotiv. Ker ohrani pepel več dni toploto, ga porablja pozimi razni ubožci brez strehe za prenočišče, kar pa je dosedaj zahtevalo tekom enega leta že dve človeški žrtvi. V noči

od ponedeljka na torek pa se je dogodil na omenjenem prostoru zopet nov slučaj zastrupljenja. Delavci so našli v torek dopoldne na pepelu ležati moško truplo, o katerem so ugotovili, da je to zbiralec starega železa Karl Priek, kojega brat je pred enim letom na ravno istem mestu našel smrt in sicer tudi od zadušenja s strupenimi plini.

d **Na poti z gostije umrl.** Na gostij Šega-Steinacher v Spodnji Ložnici v župniji Čadram pri Konjicah je nenadoma smrtno nevarno obolev posestnik Mihael Polk p. d. Pajek. S smrtjo se borečega so naložili na voz, da bi ga prepeljali na dom, a je med vožnjo izdihnil. Rajni je bil krščanski mož, ki je skrbel za čast svoje hiše s svojim vestransko vzglednim življenjem. Kako so ga vsi cenili in spoštovali, je pokazal pogreb. Blag mu spomin, hiši naše sožalje!

d **Avto zgorel.** Živin. prekupcu Martinu Vajdiš se je pripetila v Podsedri nesreča. Pripeljal se je v svoj rojstni kraj Sedlarjevo z avtomobilom ter nadaljeval nato vožnjo v Podsedro. Tu se je šofer opijanal ter pri povratku zavozil v jarek. Avto se je preklucnil in pri tem je počil rezervoar za bencin. Z dvema paroma volov so spravili nato avto nazaj na cesto. Ko pa je šofer motor zopet pognal, se je bencin vnel in v hipu je bil celi avto v plamenu. Ostalo je le ogrodje in motor, vse drugo je zgorelo.

d **Po svobodomiselno.** Liberalno časopisje porabi vsako priliko, da udari po veri in Cerkvi. Ko se pozneje pojasi, da vse udrihanje temelji na zlobni laži, tedaj previdno molče, zakaj glavno je, da plunejo na vero in to so dosegli čeprav z lažjo. Tako so lansko leto raztrobili po celem svetu, da so katoličani na otoku Visu hoteli zastrupiti pravoslavnega duhovnika s tem, da so mu primešali v hotelu, kjer je s svojimi prijatelji pil, strupa v vino. Ko so pa vino kemično preiskali, so videli, da je vino čisto zdravo ter so sumljence izpustili. Gospodje so se namreč vina nekoliko preveč nalezli in ni čudno, da je močno dalmatinsko vino imelo primeren učinek.

d **Strahotna žaloigra.** V kraju Bobovec v župniji Št. Peter pod Svetimi gorami se je dogodila v preteklem tednu v poznani in premožni družini strašna žaloigra ki je napravila globok utis na prebivalstvo celega kraja. V preteklem tednu so imeli furež, katerega so po krajevnem običaju praznovali s pojedino in popivanjem. Ko so proti 4. uri zjutraj sosedje odšli, so se spravile hčere z materjo na peč ter se pogovarjale, starejši sin pa je silil v očeta, naj še prinese polič vina. Mati se je s peči oglasila, da nihče ne bo več pil, ampak da morajo vsi spat. To je sina uezilo, potegnil je mater s peči ter jo pričel pretepati. Ena izmed hčera pa je zgrabila hrastovo desko in da bi ubranila mater, je lopnila brata z vso močjo po glavi. Udarec je bil premočan, fant se je kar sesedel z razbito lobanjo in kri iz rane na glavi je brizgnila do stropa. Ko je mlajši sin zagledal na tleh ležečega brata z razbito glavo, je mislil, da ga je sestra ubila in v divji jezi je navalil na njo

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10

s sekuro. Dekle se je ustrašilo, v sami srajci je zbežalo v noč in brat za njo. Podil jo je po vinogradu, pod hribom mu je pa nenadoma izginila izpred oči. Ker je ni bilo tekom dneva nazaj, so bili domači v skrbeh, kam je izginila. Iskali so jo povsod v soseshini, nazadnje pa so obvestili orožnike. Ti so po stopinjah v vinogradu ugotovili, da vodi sled do vodnjaka posestnika Laha. Preiskali so vodnjak in iz njega potegnili truplo dekleta, ki je v obupu in strahu skočilo v globino ter si končalo življenje. Truplo je ležalo že deset dni v vodnjaku, med tem pa so pri Lahu vodo neprestano rabili. Mater je vest o smrti hčere tako pretresla, da je zblaznela. Sina, kateremu je sestra razbila glavo, so prepeljali v bolnico, pa je malo upanja, da bi okreval, ker ima razbito lobanjo. Če ga ohranijo pri življenju, bo ostal bebast za vedno.

d Če se fantje vzgajajo v oštarijah namesto pri Orlu. Gostilna v fari Sv. Eme pri Celju je bila preteklo nedeljo pozorišče krvavega in žalostnega dogodka. Pri pijači so se fantje med seboj sporekli. Prišlo je do pretepa, ki se je izpremenil v pravi pokolj. V rokah fantov so se zablistali noži in na bojišču je obležal 1 mrtev, zaboden v srce, trije pa težko ranjeni, da so še komaj žive prepeljali v celjsko bolnico. Žalostne so posledice pijančevanja.

d Taša zaklala snaho. V Plavini, kraj Sela Zagorska poleg štajerske meje ob Sotli, se je dogodila pri neki hiši strašna tragedija. Med tašo in snaho je prišlo do prepira; taša je v jezi zagrabila nož ter ga zasadila snahi petkrat v prsi. Več sunkov je zadela srce, tako da je snaha ostala na mestu mrtva. Tašo je orožništvo aretiralo.

d Pojasnilo. V zvezi z najdbo okostja v Kamniku, o kateri je tudi naš list poročal, se je razširila govorica, ki je g. Jožeta Burjo iz Novega trga s tem okostjem spravljala v zvezo. Kakor smo dognali, se imenovanemu gospodu godi krivica, ker je sum proti njemu popolnoma brez podlage, kar potrjuje že dejstvo, da ga orožniki niso zaprli, kakor smo na podlagi napačne informacije poročali. Okostje je že par desetletij staro, dočim se je g. Burja iz Amerike vrnil šele 1. 1921.

d Uboj iz maščevanja. V župniji Sv. Urban pri Ptujju je nekdo v cerkvi posvaril razgrajajoče fante. Ti so mu obljubili manjšego hišo. On je šel ven, da bi jih napadil, kar ga eden tako močno udari s kolom, ščevanje. In res so prišli razgrajat pred da se nezavesten zgrudi na tla. V nekaj dneh je umrl.

d Požigalci zopet na delu? V občini Ižakovi pri Beltincih v Prekmurju je trikrat po vrsti gorelo, natančno v presledku treh tednov vedno ob 11 ponoči. Ljudstvo je močno razburjeno.

d Na vse strani gori. 23. febr. so pogoreli svinjaki Friderika Zifka v Sp. Voličini pri Sv. Rupertu v Slov. goricah z gospodarskim poslopjem. Isti dan 1000 korakov zraven viničarija Simona Čeha iz Črmlenšaka. V isti noči je požar uničil Letnikovo gospodarsko poslopje v Radehovi pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Zgoreli sta tudi dve kravi, volovi in vsi stroji.

d Požar. V Šmartnu pri Slovenjgradu je uničil požar do tal gospodarsko poslopje

g. Kollmana. Ogenj je nastal po nepazljivosti v hlevu. Iskra iz peči je zanelila žaganje in listje in ogenj se je nato prav kmalu razširil na celo gospodarsko poslopje. Na pomoč so prihitele štiri požarne brambe.

d Umor. Na železniški progi Stara Cerkev-Kočevje so našli mrtvega z razbito črepinjo 18-letnega delavca Otona Kautskyja z Mlaške. Izključeno je, da bi ga povozil vlak, ker je vlak že preje odšel iz Kočevja, preden je Kautsky šel od doma. Jasno je, da gre za umor. O morilcu pa seveda še ni sledu.

d Za konja ga je ogoljufal. V Gačniku na Pesnici pri Mariboru je pošten ter marljiv posestnik Sekol, ki je povrh še težek vojni invalid. Pri tem Sekolu se je oglasil te dni zgovoren ter elegantno oblečen gospod, ki se je začel z vso mešetarsko gostobesednostjo pogajati za Sekolovega konja. Po dolgi barantiji sta se pogodila za žival z neznanecem, kateremu je bil konj še prav posebno všeč, ker je za vprego ter ježo. Neznanec je plačal Sekolu 200 Din ara na kupljenega konja, po ostalo pa bi naj prišel Sekol v Maribor, ko bo konj vsestransko preizkušen. Kupec se je vsedel na konja in od tedaj ni videl Sekol ne neznanca, ne konja, za katerega je dobil le 200 Din. Naše poštene podeželane opozarjamo in svarimo, naj ne nasedajo ljudem, katerih ne poznajo niti po imenu. Danes se klati žalibog tudi po Sloveniji vse polno goljufov.

d Najlepša Evropejka je bila na končni tekmi izmed 10 evropskih lepotic izbrana te dni v Berlinu Zagrebčanka Štefica Vidačič, ki bo sedaj nastavljena kot igralka pri neki filmski družbi s plačo 100 dolarjev t. j. 5600 Din na teden.

d 105 potomcev žaluje za Viljemom Heitom, ki je te dni umrl v Beški v Vojvodini, star skoro 97 let. Pokopal je 3 žene, ob njegovi krsti pa je žalovalo 7 otrok (seveda sivolasih), 32 vnukov, 60 pravnukov in 6 prapravnukov. Najstarejši vnuk je star 51 let, najstarejši pravnuk 32 in najstarejši prapravnuk 12 let.

d Ne bo nič z dediščino? Marija Draudorf, o kateri smo zadnjič poročali, da je podedovala po amerškem stricu 5 milijonov dolarjev, se bo morala boriti za svojo dediščino s svojo materjo, sestro pokojnega. Mati hoče testament ovreči. Denar je močnejši kot kri. Advokati si manejo roke. Micka, še boš služila.

d Velika nesreča za celo Prekmurje bi bila, če loterija za Martinišče ne bi dosegla zaželjenega uspeha. Kajti od te loterije je največ odvisno, se bo li moglo zidati ali ne. Preti nam nevarnost. Žrebanje bo že 1. maja pa je še taka ogromna množina neprodanih srečk po celi Sloveniji. Zato se obračamo na vse. Kupujte srečke, agitirajte za našo dobrodelno loterijo. Rešujemo na ta način našo udečo se mladino, ako hočemo, da bo res narodu koristna. Taka bo, če bo dobro vzgojena. Dobro bo pa vzgojena le, če bo imela zavod, ki ima za glavni cilj strogo krščansko vzgojo. Tako bo Martinišče.

d Kaj je z loterijo »Kat. prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. Gorami« mnogi vprašujejo. Poročamo, da se žrebanje še ni vršilo, temveč je za nekoliko časa preloženo. Pač pa je loterijski odbor povišal število dobitkov od 1000 na 1100 ko-

Italijani se oborožujejo. Iz Italije prihajajo poročila, da se Italijani z veliko naglico pripravljajo na vojno. Po ladjedelnih gradah najmodernejše vojne ladje. Munijske tovarne, ki so ves čas po vojni stale, so začele obratovati. Livarne noč in dan vlivajo topove. Italijani bi najraje v vseosedne države razširili svojo oblast.

Kako skrbe od italijanske vlade imenovani komisarji (podestati) za občine. Ko je fašistovska vlada odpravila župane in na njih mesta imenovala svoje ljudi, ki se imenujejo podestati, je trdila, da bodo podestati skrbeli, da se bo dobro in varčno gospodarilo z občinskim premoženjem. Toda podestati pa o varčnem gospodarstvu nimajo pojma in gledajo predvsem, da udobno žive na račun občine. Komaj so prevzeli občinsko upravo v svoje roke, je bila prva njihova skrb, da so si nakazali lepe plaše in uredili stanovanja čisto po mestno seveda na račun občine, ki mora plačevati lepe tisočake, dočim so župani opravičali svojo službo skoro brezplačno.

Italijanski naklepi v Albaniji. Iz Albanije prihajajo poročila, da so se tamkaj pojavili italijanski agenti, ki imajo po nalogi italijanski vlade Albance nahujskati na revolucijo. Ta revolucija naj bi bila nalašč in v sporazumu z albansko vlado vprizorjena, da bi lahko Italijani s svojim vojaštvom zasedli Albanijo pod prevezo, da hočejo tam napraviti red. Na ta način bi radi Italijani spravili svoje vojaštvo na mejo naše države proti Albaniji in se tako pripravili na vojno z našo državo, s katero fašisti računajo.

Bolgarski komitisi zopet ogrožajo naše obmejne kraje. Odbor »makedonstvujočih« ki ima svoje zatočišče v Bolgariji, hoče odtrgati Makedonijo od naše države. Iz Bolgarije poročajo, da se komitisi zopet pripravljajo na vpade v naše ozemlje. Bajje jih podpirajo Italijani in jim pošiljajo denar in orožje. Italijani bi pač radi na vseh naših mejah zaneli nemire, da bi potem imeli priliko »delati red«.

Svet Društva narodov. V Ženevi so se zbrali v nedeljo zastopniki držav, ki so članice sveta »Društva narodov«. Med njimi sta tudi češki in nemški zunanji ministri. Razpravljali bodo o izpraznitvi Porurja, o sporu med Nemčijo in Poljsko radi nemških šol na Poljskem, o preganjanju trgovcev z dekleti in o drugih važnih zadevah.

madov. Dan žrebanja bomo pravočasno javili v »Domoljubu«.

★ Pri nakupu testenin zahtevajte vedno in povsod samo »Pekafetek«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

d Ribiške priprave, orožje in strelivo ter vsa popravila pri puškarju F. K. Kaiser, Ljubljana.

Sodnik: »Dekle se čuti užaljeno, ker ste ji rekli umazana packa.« — Obtoženec: »Če ob devetih še okoli leta neumita in nepočesana, ali naj ji rečem golobček čedna stvarica ali pa rajski ptiček?«

PO DOMOVINI

JEZICA. (Društva.)

Preveč se ne bomo hvalili, nekaj je pa le. Izobr. društvo je pripravilo prejšnjo soboto predavanje s pomočjo skioptičnih slik. Bilo je povoljno obiskano. V načrtu je še več takih predavanj — Orele je pa na pustno nedeljo priredil poslovlino prireditelj bratom vojacom. Pevski odsek Izobr. društva je zapel par pesmi, člani, bodoči vojaki pa so nastopili z vajami. Nato je bila še igra Scapinove zvijače. Ljudje so veselo razpoloženi odhajali domov. — Za prihodnjo nedeljo (13. t. m.) pa pripravila Orle telovadno akademijo s pestrnim sporedom. — Orlovska knjižnica si je nabavila zadnji teden 27 novih knjig.

VRHNIKA.

Orliški krožek priredi v nedeljo dne 18. marca ob pol 4 popoldne v Rokodelskem domu na Vrhniki Mladinsko predstavo s pestrnim sporedom. Vsi prijatelji naše orlovske mladine vljudno vabljeni.

STANGA.

Naše kat. prosvetno društvo je v nedeljo dne 27. februarja priredilo ljubko prireditev. Ker ni bilo drugega prostora, smo vežo župnišča spremenili v dvorano in oder, pa smo dobro pogodili. Pred prireditvijo nam je župan Gale razložil pomen in namen iste s kratkim uvodom, po prireditvi pa je marsikaj povedal za smeh in za res. hvaležni smo prirediteljem za trud, posebno pa g. organistu, ki marijivo deluje za društveni napredek. Le tako naprej!

PREZGANJE.

Tudi pri nas se gibljemo. Zgradili smo si društveni »Dom« v katerem smo o božiču že uprizarili kar tri igrakaze: »Ne kliči vrag«, »Junaki« in »Zamorec«. Sedaj pričnemo s poživljenjem društvenega delovanja. Prosimo vse farane, da se zavzamejo za društvo, ki ima namen širiti izobrazbo med mlade in stare. Vsak naj si šteje v čast, da je član društva in naj se udeležuje predavanj, ki jih pričnemo v novem domu prirediti. Ustanovili smo si tudi mlekarско zadrugo v »Velkem Trebešnjem«, ki ima namen nuditi gospodarske koristi občanom. Oprinite se zadruge, pridno donajajte mleko, otresite se malodušnosti in brezbrzičnosti. V alogi je moč. Vsi složno na delo za društvo, ki nudi umsko izobrazbo in enako složno na delo za zadrugo, ki pospešuje napredek župnije in občine.

DOBRNIC.

Naše društvo je pa res postalo zelo delavno. Zadnja štev. »Domoljub« je že poročala o delovanju v našem društvu. Da se res giblje, je najboljši dokaz, da je društvo uprizarilo na pustno nedeljo dr. Krekovo igro »Tri sestre« in šaljivo, smeha polno burko enodejanko »Vedež«. Gledalci so se res prav od srca nasmejali ter so bili zelo zadovoljni z igro. Po veliki noči bo pa društvo prvič igralo sepo narodno igro »Revček Andrejček«. — Fantje, le na delo! Brez žitev ni uspeha!

n Šentpeterska orlovska srenja v Ljubljani priredi v nedeljo dne 18. marca t. l. telovadno akademijo v Sostrem točno ob 8 popoldne, pri akademiji sodeluje godba Mladinskega doma. Vstopnice za akademijo se prodajajo na dan akademije od 10 dopoldne naprej v Društvenem domu. Bog štiti! — Odbor.

MOŠNJR - PODVIN . (Požar.)

Dne 4. t. m. zjutraj ob treh se je oglasila po Mošnjah-Podvinom gasilska tromba. Gorelo je strešje manjšega izmed obeh gospodarskih posestev. Ker je bilo v podstrešju mnogo butar, je bil požar velik. Gasilci so bili takoj na mestu in so preprečili, da nista pogorela še hiša in skedenj, ki sta vsak na enem koncu pogorišča. Ognja ni znetila zlobna roka. Nastal je po nesreči. Prejšnji večer se je v spodnjih prostorih do desetih kurelo. V stropu je manjkala ena opeka. In akoži to luknjo so se prikradle iakre v staro špičevje in drobovje. To je tielo in tielo. Ko je prišlo na butar, so se vnele in razsvetlile vso okolico. Zavarovali so pri »Vzajemnic«.

PRESKA.

Pri nas se vrši od 24. januarja dalje gospodinjstvo-kmetijski tečaj. Obiskuje ga dvajset deklet. Velika napaka slovenskih mater je, da dajejo v zakon premajhno gospodinjstvo in materinsko vzgojene hčere. Zato toliko nezadovoljnosti in razdorov v zakonu, odtod slabotna, razbrzdana deca. Bala, premoženje — to se kmalu porabi — pridne roke in umna glaviča, to ostane vedno. Zato se naše podeželsko ljudstvo z vso vnuemo oklene teh tečajev, saj so združeni s tako malimi stroški, sadovi pa so tako obilni. Naš tečaj se vrši v župnišču. Vodita ga gospa Minka Odlašec in gdč. Rogljeva. Gospa voditeljica je učenka Krekova in vodi že 33. tečaj v Sloveniji. Ima odlično kuharsko spretnost in globoko umeva potrebe kmečkih žena in mater. Tečaj bo trajal 10 tednov. Bližnje župnije, pridite si ga ogledat in si še drugod omislite podobne. Tečaj zaključimo na tiho nedeljo z razstavo. Takrat pridite gledat v naš društveni dom kuharske, šivalne in druge izdelke naših deklet.

NAKLO.

(Predpustni spomin.)

Dolg je bil letošnji predpust, pa vendar smo imeli le štiri svatbe. Med njimi je bila svatba g. Franca Prosenca, posestnika v Strahinju, ki je zaveden naš pristaš in izboren društveni igralec. Dve svatbi sta bili gospodski brez harmonike, dve pa kmečki s harmoniko. Tako ni bilo mnogo prilike za plesa lačne in močvirne ženske, da bi pri zaplečvanju nasičevale svoj glad po plesu in močvirju. Sploh bodi Naklancem v čast omenjeno, da jih je vedno več takih, ki si štejejo zoper svojo čast in zoper svoj ponos, da bi silihi na ženitovanjsko zaplečvanje kakor kakri izstradani »lačempergarji«! Da jih pri svatbah mnogo ni prišlo na svoj zaželeni račun, to so brž izvohalo strahinjski »naprednjaki«. Pa so iz Strahinja pritisnili v Naklo in oznanili veliko »napredno« maškerado v Naklem. Toda zastoj so vabili in čakali! Naklancev ni bilo, če izvzamemo par izjem! Hvala Naklancem! Častno so izkazali svojo zavednost in pokazali, da se ne dajo izvabiti v »napredni« kurnik z nobenimi limancami, tudi z godbo in plesom ne! Strahinjeci pa so vrlo hvaležni g. Ferjancu, da so imeli tokrat mir pred »napredno« maškerado. Naj ve, čim manj bo maškerad in balov v Strahinju, tem več si bo pridobil zaupanja med ljudi. In to zaupanje bo več koristilo njegovim trgovinam, kot vse veselice strahinjske »napredne« mladine! Gasilci so praznovali predpust z dvakratno veseligo »Pri belem konjčku«, ki je obiskrat dobro

izpadla. Mlekarški odborniki pa so pridno plesali z mlekarškimi računi, da so jih uredili za občni zbor, ki se vrši v nedeljo, 13. t. m. pop. v stari šoli. Da se s predpustom zadovoljni, to lahko povedo gasilci in mlekarški odborniki, ženini in neveste pa so si pridržali nekaj mesecev v premislek!

SV. KRIZ PRI MORAVCAH.

Dne 28. febr. smo dobili zelo zaželenega dušnega pastirja č. g. Antona Komlanca. Želimo mu ljubo zdravje in veliko uspeha v dušnem pastirstvu. Naša ljubezen do gospoda se je pokazala takoj ob prihodu, ko smo ga po naših močeh kar se je dalo najbolj slovesno sprejeli.

IZ RETEC PRI ŠKOFJI LOKI.

(Smrtna kosa.)

Dne 3. februarja je umrl Matej Naglič, starostni član našega društva. Društveni pevci so mu zapeli ob odprtem grobu žalostinko. N. v m. p. — Letos je bil zelo dolg predpust, pa kljub temu smo imeli samo 2 oddica, poroke pa kar nobene. — Nekaj družin se je že posvetilo presv. Srou Jezusovemu, sledijo naj še druge, tako da na koncu leta ne bo nobene več, ki bi ne bila posvečena. — V postu bo enkrat (dan prireditve se bo že še pravočasno naznanil) igra Ben Hur. Ker naši igralci vaelej zelo dobro rešijo svoje vloge in ker je igra sama po sebi zelo lepa, zato Te, prijatelj, ki to bereš, povabimo že sedaj v naš lepi društveni dom.

STARA LOKA.

Naša društva se kaj pridno gibljejo. Orli pridno prirejajo igre, čeprav nimajo svojega doma. Na pustno nedeljo so šli v Selca vprizariti igro »Skapinove zvijače«, ki so jih igrali doma z dobrim uspehom. — Tudi predpust smo dobro izrabljali; poročali so se ljudje od 20. do 65. leta. — Zadnji čez so nas presenetili z novico, da se namerava zidati mlekarška šola, ki so nam jo izposlovali naši vrli poslanci. To pomeni velik napredek za naše kmetijstvo, ki je sedaj v tako hudi krizi. — Zidala se bo tudi velika vojašnica in tovarna pri kolo-dvoru; širijo se tudi novice, da sezidajo tovarno na posestvu Mine Erlih pri Svetem Duhu, da pa še ni dognano, kakše stvari se bodo izdelovale v njej. — Higienično stanje je pri nas zelo povoljno. Škrlatinka se še ni k nam zanesla, čeprav že hudo razsaja v sosednjih občinah.

IG. (Igra.)

V nedeljo 18. marca ob 8 popoldne bo v Kat. domu žaloigra »Za pravdo in ercec«. Vsebinska igra je vzeta iz zgodovine velikih kmečkih uporov, ki so se vršili po Dolenjskem in Hrvaškem ter po Štajerskem l. 1578. Igra je polna najlepše vsebine in prizorov tako, da si jo mora vsakdo ogledati, zlasti pa možje in fantje. Zato naj nihče ne zamudi ugodne prilike in si to krasno igro ogleda v nedeljo 18. marca ob 8 popoldne ali pa na sv. Jožefa dan 19. marca ob 7 zvečer, ko se bo igra ponovila.

JEZICA.

Vse naše občane bo gotovo zanimalo, ako zvedo nekaj zanimivih številčk in podatkov o svoji domači občini. V povojnih letih se Jezica z veliko naglico širi v vseh ozirih. Iz dobrih 1500 prebivalcev ob koncu svetovne vojne je število istih poskočilo do konca leta 1926. Še na 2506. Stanovanjska beda, ki je bila zlasti prva povojna leta tudi pri nas skrajno ostra, se je v zadnjih par letih nekoliko omilila. Samo v l. 1926 se je zgradilo 17 novih hiš s 43 stanovanji. Občina je ob zaključku l. 1926 štela 424 hiš.

Zanimivi so tudi podatki, koliko pijačo se je v preteklem letu potočilo v naši občini. Vina se je potočilo 116.080 litrov, piva 14.300 litrov in 9700 litrov žganja. Vse številke so grozne, zlasti zadnja. S tem pa še ni računano, da smo popili vse to občani sami; ogromen del tega gre na račun tujcev, zlasti Ljubljancev, katerim je naša občina v vsakem času prijeten izletni kraj.

Visoke so tudi številke, ki nam povedo, koliko raznih vrst živine se je poklalo v naši občini v preteklem letu; največ se je poklalo krav: 118; nato telet 92, dalje 50 prašičev in 15 volov. Tudi lepo število.

V prihodnjih številkah »Domoljub« si bomo pa ogledali še nekaj številk iz občinskega gospodarstva, ako nam bo g. urednik dal na razpoložljivi prostor.

VRHNIKA.

Orešni vrhniški vpritozi dne 19. in 20. marca obakrat ob pol 8 ureder romantično igr v 5 dejanjih »Zakletni grobi«. — Opozorjeno na Materin dan, kateri se bo vršil na praznik 25. marca. Natančnejši spored pravčasno sporočimo. Dne 15. marca ob pol 8 ureder se bo vršil v Rokodelskem domu šesti letni marčni občni zbor orlovskega oddelka na Vrhniki. Delnost vsakega člana je, da se ga gotovo udeleži, ker je izredno važnost. Vlijušno važnosti tudi posloveni člani. Kdor želi pristopiti, naj pride na občni zbor ali pa naj se javi kakomu članu.

RIBNO PRI BLEDU.

Na pusti večer je bil zaklan v pretopu Janea Mužina p. domača Pukeljnov iz Ribnega. V kratkem času je to že tretji slučaj v ribenski občini.

IZ KRANJSKEGA OKRAJA.

Liberalci iz mesta Kranja se zelo zgražajo nad pristaši SLS zaradi bivšega dekana, za kar nam obetajo, da bomo klerikalci že se videli. Kranjske liberalne trgovce vprašamo ali oni žive od naših fužev, ali na živimo od njihovih. Zato smo se pa tudi enkrat klerikalci koliko spametovali, da se bomo držali gesla »svojl k svojini« Tako da bodo kmalu videli, koliko da je še po deželi liberalcev.

PREDOSLJE.

V nedeljo dne 13. marca popoldne po službi božji bomo videli v Domu 57 lepo barvanih slikopisnih slik o preganjanju krščanstva v prvih treh stoletjih. Ob tej priliki zapoje dekletski zbor venček narodnih pesmi; par točk pa zaigra čelo s spremljevanjem harmonija, kar se v naši tani še ni slišalo.

ST. JERNEJ NA DOLENSKEM.

Silno boli naše radicevce, da so pri zadnjih volitvah tako pogoreli. Dolgo so tuhtali in študirali, kdo je kriv, da so tako pogoreli. In končno je je pogruntal naš Vale. Kaplan je tisti klerikalni zmač, kaznujmo ga! Toda kako? Po enem mesecu je je zopet Vale pogruntal. Na seji krajnega svet. dne 27. februarja je predlagal: »Kaplan Anton Kovarčič naj se naznanj višji škofski oblasti, ker je pred volitvami na cesti nabral kakih 10 otrok (pa jih je bilo več!) jih peljal v Ljupčiče in jim tam razdelil listke za volitve.« Kar naznanite, se bodo v Ljubljani vaši pameti vsaj malo nasmejali. No, pa saj je bilo to na pustno nedeljo, takrat se pa še lahko dopusti kakšna šala. Zdravo!

SOSTRO.

Ivan Kurč, bivši obratovodja v večki papirnici je umrl dne 2. marca v 78 letu svoje starosti v ljubljanski bolnici in je bil pokopan 4. marca na pokopališču sv. Urha v Dobrunjah, kjer čaka vsa-

IZOBRAZBI

Slovenec! Slovenka!

75 let je minulo, odkar je Mohorjeva družba slovenskemu narodu dala svoje prve knjige in s tem pokazala smernice za veliko kulturno delo med narodom. Po pravici smemo to kulturno ustanovo imenovati največjo kulturno napravo Slovencev. Saj je tekom 75 let razširila med našim narodom na milijone knjig, ki so mu bile vzgojiteljice in učiteljice že tedaj, ko so se našemu narodu pri izobrazbi stavile nepremostljive ovire. Iz njih je narod črpal pravo in resnično omiko, slonečo na katoliških načelih. Mohorjeva družba pa je tudi še danes po preteku 75 let, neizčrpen vir za pravo in plemenito izobrazbo našega naroda, saj se zna prilagoditi prav tako potrebam sedanjega časa, kakor je pred 75 leti orala ledino prosvete in omike med našim narodom.

Ob njeni 75 letnici naj sprejme Mohorjeva družba izraze globoke hvaležnosti vsega slovenskega naroda. Priznanje širokih plasti našega naroda, da je ona od vsega početka vzbujala in utrjevala in njih versko in narodno zavest, naj velja kot najlepša čestitka k njenemu jubileju.

Kako bomo proslavili 75 letni jubilej naše največje kulturne ustanove?

Kako se oddolžili našim velikim prednikom, ki so jo ustvarili?

Kako njenemu duševnemu očetu, nesmrtnemu A. M. Slomšku?

Največjo in najlepšo hvaležnost jim izkažemo, da bo

15. marca 1927

vsak ud dobi vsaj enega novega uda za Mohorjevo družbo.

Slovenec, Slovenka, tvoja skrb bodi, da ne bodo manjkale v nobeni slovenski družini Mohorjeve knjige!

Križev pot misijonarja Kereca.

Naslednji nad vse zanimivi spis je propustilo »Domoljub« za njegove bravce uredništvo slovenskega misijonskega lista »Katoliški misijonci«. V »Katoliških misijoncih« misijonar Kerec stalno poroča o svojem misijonskem delu.

Vse časopise, kitajsko in evropsko v Makao, Hongkongu in Šekiju je pisalo o preganjanju kristjanov v Taomunu. Ker deluje tu slovenski misijonar g. Jožef Kerec,

jenja tudi njegova pred 9 leti umrla soproga. Prehodil je veliko sveta, na stara leta se je vrnil v svoj rojstni kraj in je moral tekati zadnje dni zdravniške pomoči v bolnici, kjer ga je zasačila smrt. Deset njegovih otrok se živi in so razkropljeni po raznih krajih. Najmlajši je vojak-zrakoplovec, eden je mornar, dva sta pa uradnika v večki papirnici, ki sta mu skazala tudi zadnje časi in ga spremlja do groba. Naj počiva v miru!

oglejmo si nekoliko njegovo življenje v teh trudapolnih in trnjevih dneh.

Misijonar Kerec je do božiča deloval v južnih pokrajnih Heungšana in praznoval božič v glavnem mestu Šeki, kjer je bilo lepo število novokrščencev na sveto noč in na praznik popoldne pri volitvi novega predsednika in odbora »Katoliškega delovnega kitajskega društva«. Takoj po božiču se je nameraval podati v Taomun, da bi tam praznoval novo leto z ondotnimi kristjani s slovesno službo božjo ter tudi tu izvolil novo predsedstvo »Katoliškemu kitajskemu delovnemu društvu«. V ponedeljek 27. decembra se je odpeljal proti Makoku in odtod s čolnom v Tai-čak-ham, odkoder je še dve uri hoda do Taomuna. Pozno v noč je dospel na misijonsko postajo. Drugi dan zjutraj je takoj razposlal krščanskim skupinam pisma in jim naznanil svoj prihod. Nameraval je takoj po novem letu odpotovati na otok Lapa, kjer bi na praznik sv. Treh kraljev krstil ondotne katehume in s slovesnostjo nekako nadomestil božične praznike. Že v adventu je prehodil vse te kraje, pripravljaj novokrščence za sv. krst in dal priložnost starejšim kristjanom za sv. spoved.

Tretji dan po svojem prihodu v Taomun je hitel v Seung-čao, da je spovedal starejše kristjane, obhajal in maševal v tamkajšnji kapeli presv. Srca. Ko se je v četrtek vrnil, je še tekel po drugih bližnjih vaseh, da je spovedal in obhajal starčke, ki niso mogli priti na misijonsko postajo. V petek, na staro leto popoldan, je bil na misijona in pripravljaj vse potrebno za praznik. Tudi je že dospel nekaj kristjanov iz bolj oddaljenih krajev, da bi kar tu prenočili in se udeležili drugič dan slovesnosti. Prav nič pa ni vedel, kaj se godi zunaj v mestu. Komunistično vojaštvo je namreč z letaki hujskalo ljudstvo k preganjanju kristjanov. Po ulicah in na trgu so se zbirali, prihajali na misijon in grozili s pobojem vseh »krščanskih psov«. Misijonarja so proglasili za najhujšega krvnika kitajskega naroda, za psa, širitelja evropske vladohlepčnosti... »Glavo mu je treba odsekati...« »Trebuh naj se mu razpara!« »Odrežite mu jezik!« »Krščanstvo je strup evropskih držav, hipečih po nadvladi!« — »Doli s krščanstvom!« — Ti in silni klici so se čuli.

Ko je misijonar izvedel za to, je v dobri nadi tolažil kristjane in svoje misijonske osebje, češ da je to le navadna protikršćanska demonstracija ob priliki božičnih in novoletnih praznikov, kakor je bilo to lansko leto in tudi letos v Šeki in drugod po Kitajskem, a da bi prišlo do kakega dejanskega napada, se ni treba bati. — Da bi tudi v resnici le pri tem ostalo, bi bilo še vse dobro, a žal da je to pot prišlo do prelivanja krvi radi sv. vere.

Novoletno jutro se je precejšnje število katehumenov in kristjanov zbralo na misijonski postaji. Ker vojaštvo še ni zajetrkovalo tako zgodaj, so le posamezni ljudobni civilisti možili službo božjo, vzne-

mirjali kristjane, žalili misijonarja in vero. Ker so kristjani tega vajeni, se niso dosti menili za vse skupaj. Kmalu po službi božji pa se je nabralo okrog misijona precej nemirnežev, in tudi nekaj vojakov je bilo med njimi. Tolkli so po oknih, razbili šipe in razdrli božični slavolok (tui) z napisom: »Njo Čü tang kei — ugajn keng čok« (Rožstni dan Gospoda — prisrčno počastimo). Letaki, ki so jih širili po mestu, so nosili mandarinov podpis. Zato se je misijonar podal na mandarinat, da bi posredoval proti takemu ravnanju. Mandarin ni bilo doma; bil je v Sekiju. Njegov namestnik je izjavil, da vsa gonja izvira od vojaške stotnije, ki že skoro dva meseca biva v Taomunu ter iztirjava davke od kmetov. Rekel je, da nima moči, da bi se protivil vojakom, zato je tudi odpovedal vsako pomoč in varstvo.

Misijonar je šel z mandarinata naravnost na vojaško poveljstvo, da poizve, če so res vojniki povzročili ves nered, ter zakaj da tako ravna. Prosil je, naj poveljstvo zabrani posameznim vojakom hoditi okrog, razbijati na misijonski postaji in begati kristjane. A tudi tukaj, kakor nalašč, ni bilo poveljnika doma; tudi on je bil v Sekiju. Njegov namestnik je zelo hinavsko odgovoril, da vsa gonja res izhaja od vojakov, da nikakor še ni dosegla svojega cilja, da ga pa hoče. Misijonar se sklicuje na ustavo, ki daje versko prostost in ji zagotavlja varstvo od strani oblasti. Častnik mu odgovori, da ima tudi on prostost nasprotovati. Misijonar nato, da ima vsak pač svojo prostost, a ta prostost da nikakor ne dovoljuje dejanskih napadov na tujo osebo in njeno imetje, čemur se pravi podivjanost, ne pa svoboda, vredna omikanega človeka. Ako bi torej prišlo do dejanskega napada, kakor se je to zgodilo to jutro, ali g. častnik zagotovi svojo vojaško pomoč, kakor to ustava veleva? — Častnik pa na to zasmehljivo odvrne, da on nima nikakega pooblastila, da bi nas čuval, da pa ima vrhovno povelje, da nas preganja. — Ali mi hoteli pokazati tako povelje od vašega generala? — Nisem dolžan kazati vam taka povelja,

je zarenčal. — Pa hočete prevzeti vso odgovornost in biti odgovoren za vse posledice, ki jih bo rodilo tako ravnanje; pričue imam, navzočna sta moj katehist in podmandarin? — A na vse to ni rekel drugega kot zabrusil misijonarju psovko: »imperialistični pesk... Dalje prihodnjic.

Franjo Neubauer:

Jug in pomlad.

Jug-snubač pomladi kliče:

»Kje si mi, nevestica?

Pojdiva čez dole, griče,

kopna že je cestica!

Sneg sem ves raztopil zate,

lahke čevljičke obuj,

gozdi te želé in trate,

naglo z mano odpotuj!«

Vigred se je nasmehnila,

jug nevesto je objel,

k nam prišla sta mlada, zala,

vsak pozdravlja ju vesel.

Zrna.

Če te liže kdo z besedo,
vedi, da ti hoče v skledo.

★

Nanj, ki zmir po svetu hodil,
pazi in previden bodil!

★

Če v roko sega ti desnica,
popazi, kam visi levica.

★

Jaz študiral, ti študiral,
kdo pa želod bo pobiral?

★

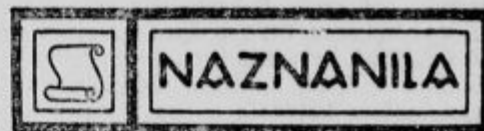
Nikar ne trdi, da si moder,
to pove tvoj konj in koder.

★

Fanta glej najprej pod noge,
in potem klobučje proge!

★

Na plesu ti tako ropoče,
testo pa shajati ji noče.

n Vsaka objava prireditve, pri kateri se običajeno pobira vstopnina stane tolikokrat po 25 par, kolikor besedi ali številki obsega. Denar se mora vpsolati naprej, lahko v znakah. Brez vnaprejšnjega plačila se objava ne priobči.

n Orlovski odsek na Ječici pridedi v nedeljo, 13. marca t. l. v Društvem domu telovadno akademijo. Spored bo pester. Sodeluje črnuški tamburaški zbor. Vstopnice kot običajno. Pridite pogledat!

d Za župnije dekanije Cerknica: romanje na Brezje in Bled v maju 1927. Kakor l. 1925 in 1926., bomo tudi letos šli s posebnim vlakom na Brezje k Mariji Pomagaj in k Mariji na Otoku blejskega jezera — če se nas bo zadosti oglasilo! Šli bi proti koncu maja, po sličnem sporedu in za isto ceno (65 Din) kakor lani. Ker bi šli pozneje, upamo za boljše vreme! Na Brezjah bo šrebanje, pri katerem od vsakih 100 udeležencev dobita dva šrebanja v denarju povrnjeno vplačano vsoto 65 dinarjev. Letos se pripusti tudi iz vsake župnije omejeno število otrok, ki so vsaj 6 let stari in se plača zanje ravnotako po 65 Din. (ker je v tej vsoti računana le polovična vožnja.) Da bo pa mogoče pravočasno ugotoviti, če se nas zbere dosti za poseben vlak, naj se vsakdo, ki želi iti, zglašuje takoj pri svojem gospodu župniku. Ko izvem za skupno število, bom odločil, če bomo mogli iti. V tem slučaju bi se sprejemali v vsaki župniji priglasi po 65 Din od 15. marca do 15. aprila. Gg. župnike pa prosim, da mi sporoče takoj 18 t. m. število, ki bi se zbralo v njihovi župniji. Kot goste sprejemamo tudi sosedne Hrvate. Jernej Hafner, župnik, Stari trg pri Ložu.

d Pobegnili je od starišev Pepi Gaber, učenec III. razreda meščanske šole v Celju. Dne 3. t. m. se je pripeljal z opoldanskim vlakom do Litije in od tam neznan kam izginil. Deček je star 13 let in pol, visok, slaboten, nosi pepelasto obleko, kratke hlače, nahrbtnik in ima štajerski svetlozelen klobuk. Vzrok slabo izpričevalo. Občinstvo se prosi, da naznani naslov fantka nemudoma žandarmeriji ali še bolje materi Josipini Gaber-Zidanšek, Celje. Vsi stroški se povrnejo. Škrbeča mati prosí, da bi otroka vsak, ki ga dobi zadržal, dokler ne pride mati po njega.

Stric: »Mirko, ali si že kaj pomislil, zakaj hodite otroci v šolo?« — Mirko: »Zato, da ne bodo še učitelji brezposelni.«

POVEST GORSKE FARE.

Drugo jutro je bila streha župnišča vsa pokrita z ledom in z žleba so visele velikanske ledene sveče, velike in dolge kot ogromne srebne sulice. Na njihovih svetlih površinah se je blesketalo solnce. »Sredi noči so mi postavili kristalno palačo,« je rekel župnik. »To so pridni ljudje!« In solze so mu stale v očeh.

Nato so videli ljudje, kako je sestavil župnik križ iz dveh tramov izpred svojih vrat ter ga postavil tik poleg župnišča, ob cerkvenem zidu. Dočim je gospa Barbara snažila sobe, kolikor je v mrazu pač mogla, je zbral župnik kamenje, ki je ležalo pred hišo in v sobah ter ga znosil h križu. Ob njegovem vznjožu ga je zložil skupaj, da je tvorilo majhen griček! Končno je potrgal še ledene sveče s strehe, v kolikor so ovirale izhod pred vrati in razgled skozi okna ter jih položil na kamenje, s konicami navzgor...

Ljudje so oddaleč gledali čudno župnikovo početje. Zdelo se jim je, kot da nosi vse njihove grehe

v rokah in jih zлага ob križu. Ob tej misli jih je mrzlo spreletelo po hrbtu in drug za drugim so se osramočeni in plahi splazili proč. —

V nedeljo je bila cerkev polna do zadnjega kotička. »Danes bo pa nevihta,« so mislili možje in čakali s skrivnim, škodoželjnim veseljem pridige. Saj jih ni nihče spoznal, zato so bili lahko mirni.

Toda župnik se ni z nobeno besedo dotaknil tega, kar se je zgodilo. Njegov glas je bil še bolj mehak kot običajno in na pretresljiv način je govoril o besedah apostola Pavla: »Če bi govoril s človeškim in angelskim jezikom, pa ne bi imel ljubezni, bi bil zveneča kovina, pojoč zvonček... Ljubezen prenese vse, veruje vse, upa vse, pretrpi vse... Ljubezen nikdar ne usahne...«

Ljudje so se zganili, povsili glave in marsikdo je spoznal, da se godi pred njihovimi očmi čudovita skrivnost: Kako se duhovnik plemenito maščuje in povrača sovraštvo z ljubeznijo.

Po sv. maši je šel župnik z otroki k novemu križu, da bi ga blagoslovil. Spregovoril je pri tem le par besed: Led se je stopil, križ je ostal. Solnce je zmagalo nad temo, tako bomo zmagali tudi mi sami nad seboj, nad svojimi slabimi nagnenji in strastmi ter postali križarji. Samo v križu je rešitev, nobene druge poti ni k življenju in notranjemu miru kot kra-

Razno.

Tobak in koruza sta v Ameriki doma in sta prišla v Evropo skoraj oba naenkrat. Nekoliko pozneje je prišel v Evropo puran, ki je tudi v Ameriki doma.

Jajca. Tisti, ki bi hotel živeti samo od jajc, bi jih moral pojesti 37 na dan. Malo čudno se nam to zdi, a je vendarle tako.

Ločitev zakona. Na jugovzhodu Azije, večinom na otokih, živi malajsko plemo. Če se dva zakonska pri njih ne razumeta, gresta prav lahko narazen. Ni treba drugega, kakor da reče eden od njih trikrat zaporedoma: Ločim se od tebe, pa je stvar končana.

Sol smeš pritejati krompirju šele tedaj, preden se začne krompir mehčati. Na ta način postane lepo močan.

ljevski pot križa. S križa sije solnce večne ljubezni in topi led srca. Ob vznožju tega križa polagam grehe vse župnije in večna ljubezen jih bo odnesla proč. Kolikokrat boste šli mimo tega križa, se potrkajte na prsi: »Moja krivda!« in mislite pri tem: »Tudi jaz sem doprinesel kamen k temu križevemu gričku —«

Smrtna tišina je vladala okoli. Ko je posijalo solnce izza sivih oblakov in zlilo svoje žarke na križ in blagoslavljaljočega župnika, je marsikdo zaihtel...

6. poglavje.

Zima je minula — pomlad je prišla v gore. Česar se ostali svet veseli iz srca, to je navdajalo prebivalce Sv. Mihaela s skrbjo in strahom: tudi letos so prihrule z gora divje vode, pribučale skozi žrelo ter opustošile vas in travnike.

V župniji je bila zrahljana vez med pastirjem in čredo in nezadovoljstvo je zrastle v strupeno drevo...

Pred Veliko nočjo se je vrnil Mihael domov. Bil je bled in tih, med njegovimi obrvmi je ležala globoka zarez. Skrivna skrb, da ljudje vedo in ga gledajo kot morilčevega sina, mu je zagrenila najlepše ure. Tudi sedaj mu je bilo tesno, ko je stopil v vas. Ko je zagledal cerkev in župnišče, je njegova duša zavriskala. Zunaj v tujini se ni čutil tako zelo domačega. Tu pa je bil vesel kraj — dom.

Z jasnim vriskanjem je pozdravil kraj svoje mladosti. Zdelo se mu je, da je v njegovi duši velik praznik. Zlata vrata doma so se mu odprla...

Vrgel se je v roke župnika in gospe Barbare ter se jokal in smejal hkrati. Tako vesel je bil, da je bil zopet pri njih. Oba sta ga obdajala z ljubeznijo in kolikor sta mogla, sta izpolnila njegove želje. Kako sta bila ponosna na mladega, vitkega študenta! Župnik ga je skrivaj občudoval. Mihael je bil preko svojih let pameten, uviden, navdušen za vse veliko, plemenito in lepo. »Gospa Barbara,« je rekel, »ob tem bomo nekaj doživeli: on je iz lesa, iz katerega režejo cerkvene kneze.«

»Da bi ga le videla pred oltarjem,« je rekla Barbara, »potem bom srečna —«

Mihael je izbral svoje počitnice in svojo prostost. Hodil je po gorah in se veselil divje lepote svoje domovine. Videl pa je tudi opustošenje, ki so ga povzročile divje vode. »Za dva metra se je žrelo razširilo,« je rekel Mihael župniku. »Če bo šlo tako dalje, bo žrelo požrlo v desetih letih pol vasi s cerkvijo vred.«

»To je res nesreča,« je odgovoril župnik. »Pred nami stoji velikan, ki ga ne more nihče premagati.«

»Vendar mora biti kako sredstvo, s katerim bi ga obvladali. Žrelo bi bilo treba razkopati, zgraditi jeze, — kaj jaz vem.«

»To bi veljalo tisočake in za to smo prerevni. Zaupanje v Boga je naše edino varstvo.«

»Nekaj lepega je zaupanje v Boga. Toda ljudje se morajo tudi zganiti, da preprečijo zlo —«

Dan za dnevom je hodil Mihael v gore prav do Dovških pečin, iz katerih so izhajali hudourniki, kjer so po ljudskem praznovanju bivale vodne vile. Risal je tek voda ter premišljeval in premišljeval, kako bi se dala rešiti vas. Toda premalo je poznal gradbo pogorja, in imel premalo tehničnih izkušenj, da bi našel pravi izhod. In to ga je užalostilo.

Tako ga je dobila Rika, ki je prišla v gozd po pomladanska zelišča za staro Greto. Hotel je oditi, ker je čutil želo, katero mu je ob slovesu zapčila v dušo.

»Ostani,« je prosila. »Nisem storila prav, ker sem odkrila preteklost. Toda Čiščina zlobna beseda me je razjezila. Pobotajva se.«

Le nerad je obstal na njeni strani. Ona je ovila roke okoli kolen in njene tihe, temne oči so ga pogledale. »Midva bi morala držati skupaj,« je rekla, »zakaj naju oba preganja nesreča.«

Mihael je gledal v dolino, preko gozdov, kjer je solnce zavijalo v zlat pajčolan domače hišice. Zmajal je z glavo radi tega temnega govorenja. »Kljub vsemu mora biti tudi za naju sreča... hočem jo poiskati.«

Rika se je grenko zasmejala. »Pravtako je ne boč našel kot jaz ne. Mislija sem, da jo bom dosegla, pa so mi jo ljudje vzeli.«

»Mora biti pot, ki vodi iz noči in nesreče, sicer bi se nebo lagalo. Hočem iti po tej poti, in če bi se moral s temi rokami prekopati skozi to goro. Popraviti očetovo krivdo — to je edina pot do moje sreče.«

»Ponosno govoriš, Mihael! Skoraj preponosno za duhovnika. Toda nekaj leži v tebi, da ti mora človek verjeti.« Nekaj časa je molčala, nato pa je vprašala: »Ali si se kaj razgledal v mestu in zunaj po svetu?«

»Ne,« je odgovoril Mihael, »nisem imel časa za to.«

»Ne bodi hud. Ne vprašam samo iz radovednosti. Tebi lahko zaupam. Zunaj v svetu imam nekoga, ki ga ljubim. Toda šel je proč in ničesar ne vem o njem. Ko bi mi dal vsaj kako znamenje, da bi bila zopet lahko vesela! Toda nič, prav nič! Zato te vprašam: »Ali nisi srečal mojega ljubega, divjega Albana?«

»Nisem ga videl, Rika. Toda če ga bom srečal, ga bom pozdravil. Toda mislim, da ni treba skrbeti zanj. Vrnil se bo domov...«

Postala sta zaupljiva kot prijatelja, zakaj imela sta nekaj skupnega, kar ju je vezalo: skrb in ljubezen do doma. Rika je bila mnogo starejša kot Mihael in v njenih očeh je bilo nekaj materinskega. Govorila sta sedaj o domu, o bodočnosti...

Glazen klic ju je prestrašil. Čiška je stala pred njima, z očmi bliskajočimi se od jeze. »Tu te torej najdem?« je zaklicala. »Pri tej?... In v grad si prišel komaj enkrat. Rdečka ti je ljubša? —«

Mihael je vstal in prijel razsrjeno deklico za roko. »Ne bodi huda. Čiška,« je rekel. »Slučajno sva se dobila. V grad bi še danes prišel.«

Rika je kratko pozdravila in odšla.

»Sramota je, da hodiš s požigalčevu Riko, Mihael,« je rekla Čiška, še vedno razdražena. »Ne spodobi se za te, —«

»Ti si krivična, Čiška,« je zagovarjal Mihael zaničevano deklico. »Zakaj ste vsi proti njej? Nihče ji ne more očitati kaj slabega. Da je njen oče — to storil — ona tega ni kriva. Nesrečna je, Čiška, in z nesrečnimi ljudmi moramo biti dobri.«

»Toda jaz ne maram! Vedno me tako grdo gleda.«

»Tudi ti je nisi še nikdar prijazno pogledala. Vedno jo samo zaničuješ — ali zmerjaš.«

Čiška je povesila glavo in molčala. Očitek jo je globoko zadela. Molče sta šla drug ob drugem. Čez nekaj časa je rekla Čiška: »Ni bilo prav, da sem žalila Riko. Popravila bom, Mihael. Prijazna bom z njo.«

»Glej sedaj si zadela pravo. Sedaj pa pojdiva v grad in se veseliva.«

V trenutku se je Čiška spremenila. Njena solnčna veselost je planila na dan in smejala se je Mihael s svojimi modrimi očmi. »Sedaj pa morava doživeti nekaj izrednega, Mihael,« je rekla. Stari služabnik ima revmatizem, zato sem mu nesla steklenico vina in sedaj je zaspal. Sedaj ko spi, hočem nekoliko prebrskati po starem koncu gradu. Greš z menoj?«

»Stari konec gradu?« in njegove oči so se poželjivo svetile. Čudoviti grad, ki se mu je zdel včasih kot pravljica! Kjer stanuje gospod grof? Kamor ne sme nihče stopiti! Skrivnostni stari grad je vabljiva čarobna pravljica, mladostna fantazija si je izmislila čudovite stvari. »Če ni nič hudega pri tem — grem s teboj.«

Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj.

Prvo tešanje je prinesel v Evropo leta 70 pred Kristusom rimski poveljnik Lukul iz Male Azije.

Lupina jajca tehtla približno eno tretjino vse teže jajca. Ptica mon na Madagaskarju, v kateri smo že pisali, je lepila jajca, kojih lupina je bila 1 cm debela.

Čaj. Črni in zeleni čaj prideta oba od istega grma. Razlika v barvi je odvisna samo od starosti listov in pa od načina, kako ravnamo z njimi.

Lokomotive. V Ameriki ima železnica Ohio lokomotivo, ki je dolga 32 metrov. Nemci so jo zgradili lokomotivo, ki vleče z največjo lahko deset vagonov brzovlaka s hitrostjo 120 km na uro.

Napredek. Za proizvajanje 1 konjske sile za 1 uro si porabil leta 1820 12 kilogramov premoga, sedaj pa porabi komaj dobrega pol kilograma. Pa še to ni vse izkoriščeno. Konjska sila je ona moč, ki dvigne v 1 sekundi 75 kilogramov 1 meter visoko.

Cestna razsvetljava. Tako smo hudi, če v mestih ponoči niso ulice dosti razsvetljene. Pa ne pomislimo, da naši predniki cestne razsvetljave sploh poznali niso. Saj so še celo na Nemskem vpeljali prvo cestno razsvetljavo šele leta 1825, in sicer v mestu Hannover. Leta 1828 jo je vpeljal Berlin.

Cez morje peš. Gorji na severu okoli tečaja morje sicer zamrzne, v zaprtih severnih evropskih morjih tudi, a ne posebno močno. Leta 1849 je bil pa tak mrz, da so šli iz mesta Stralsand na Nemškem lahko peš čez morje na Dansko. Leta 1658 je bilo pa tako mrz, da je zamrznila celo morská cesta Sund pri Kopenhagnu na Danskem, ki vendar nikdar ni mirza in torej tudi ne more kmalu zamrzniti. Takrat je prišel švedski kralj Karol X. peš čez Sund pred Kopenhagen in ga je vzel.

Gramofon. Tistim, ki radi poslušajo gramofon, povemo, da izdelujejo sedaj že tako majhne gramofone, da jih lahko v žepu s seboj nosimo.

Jezero Titicaca v južni Ameriki je jezero Titicaca, nekaj večje kot jezeru Kranjska, leži pa na 1000 metrov višje kot je vrh našega Triglavu. V tem jezeru je 7 ali 8 vrst rib, ki jih ni sicer nikjer drugod na svetu.

Dieseljev motor. Največji Dieseljev motor na svetu je v Hamburški elektrarni. Ima 15.000 konjskih sil. Završnica na Gorenškem ima 4500 konjskih sil. Fala pri Mariboru pa 40.000

ŠČURKE in vsakovrstno golazen uniči brezkonkurenčno sredstvo. — Naročila sprejema uprava »Domoljuba« pod šifro: »Najboljše«, 1669

Ako hočete biti lepi

Ako se hočete veseleti nad svojim dobro negovanim licem, svojimi rokami in svojimi vedno lepše postajajočimi lasmi, uporabljajte tudi Vi kot mi:

Fellerjeva mila zdravlja in lepote z marko „Elsa“ najplemenitejše kakovosti, vsebujejo medicinsko preizkušene dobro delujoče sestavine, ki se vpijejo v kožo in jo oplemenjujejo. Poizkusite enkrat!

Elsa-lilijino mlečno milo, Elsa-rumenjakovo milo, Elsa-glicerinsko milo, Elsa-boraksovo milo, Elsa-kastorovo milo, Elsa-milo za britje in nikdar ne boste hoteli uporabljati drugega mila. — Za poizkus 5 kom. Elsa mila že z zavojnico in poštnino vred Din 57.—.

Fellerjeva kavkaška pomada za o raz in zaščito kože „Elsa“, ona vam okraja mladost in lepoto, gladi gube na koži in jo dela gibko in baržunasto mehko. Strmelci uoste, kako hitro Vam ginejo pege, mozolei, sojedci, razpokana in rdeča mesta.

Fellerjeva močna „Elsa“ pomada za rast las vabranjuje izpadanje las, prerano osivlost, odstranjuje prhal, dela drške lasne mehke, gibke in pospešuje rast las.

Za poizkus 2 lončka ene ali po 1 lonček od obeh pomad z zavojnico in poštnino vred Din 85.—.

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar vnaprej, ker se proti povzjetju zviša poštnina za 16.— Din

Naročila naslovite točno takole:

EUGEN V. FELLER, lekarnar

lekarnar

Dolnja Stubica, Elsatrg 16, Hrvatska

Iz navade. Ko sem se oni dan peljal s tramvajem, sem videl sprevoznika, da je čital ljubimsko pismo. Ko ga je prečital, ga je pa s kleščami — preščipnil.

Mož je prišel pozno domov, pri čemer se je žena prebudila in ga vprašala, koliko je ura. »Ena je,« pravi mož. Toda v tem trenutku prične ura biti tri. Možu je to seveda zelo nerodno. »Saj vem da je ena, ni treba to trikrat ponavljati.«

Velika izbira

moških klobukov in čepic

došla po zelo nizki ceni, kakor tudi zadnje novosti

samoveznik in kravati

Anton Adamič, Kranj

Kajenje je strup! Vsakdo se mora odvaditi ali omejiti zdravju škodljivo kajenje z uporabo dr. Rascherjevih pusch-tablet. Zavoj Din 30 in 42 v vseh lekarnah in drožerijah ali pri „AURORA“ k. d., Kamenica 186, Srijem.

Silno znižane cene!

Od danes naprej cenejše vse blago! Kar je že včeraj veljalo do 12 Din, dobite sedaj po 7 Din. Kar je bilo včeraj po 16 Din, je danes samo 10 Din. Kar je bilo včeraj po 20 Din, prodajamo od danes naprej po 12 Din. — Štovi in volneno blago so četrtino cenejši. Ta razprodaja traja samo 30 dni.

Pridite vsi k »Tekstilbazarju«

LJUBLJANA, Krekov trg šte. 10.

Kdor ne more v Ljubljano, naj naroči cenik!

temu možu
vidi se

da nosi

Palma
potpetnike.

Edino najboljši šivalni stroji in kolca

za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obrokel

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezanju brezplačno.

Večletna garancija.

Čiška je zadovoljno ploskala z rokami. »To bo sijajno! In pri tem ni nič hudega. Kar pripada očetu, to je tudi moje — ali ne? Drugi otroci gredo tudi v sobe svojih starišev.«

Ta važni dokaz je premagal vse pomisleke. Šla sta skozi park in skrivnostni čar ju je objel. Pod prastarimi, mogočnimi bukvami in hrasti je peljala pot kakor skozi visokoobokano cerkev, skrivnosten mrak je ležal pod šumečimi vrhovi in iz gozda je donelo prijetno petje ptičev. Nato sta stala pred starim splotjem z mogočnimi zidovi, upornimi stolpi in visokimi temnimi strehami. Zdelo se je, kot da vse splotje spi in sanja, nič se ni ganilo, nobena vesela iskra življenja ni napolnjevala starodavnih, z mahom in bršljanom porastlih zidov.

Čiška je zavrtela ključ, hrešče so se odprla visoka vrata. Vlažen, zatohel zrak jima je udaril nasproti. »Hm, tu je človeku kar tesno,« je šepetala deklica in se boječe oklenila Mihaela.

»Lepo je,« je rekel Mihael in gledal z velikimi, začudenimi očmi. »Le poglej to dvorano z oboki in z ozkimi, ljubkimi okni. Tu čudovito jelenovo rogovje, tam mogočna merjaščeva glava! In staro orožje na okoli! Čudovito, Čiška! Še nikdar nisem videl take krasote!«

Le malokdaj je stopila kaka noga v dvorano. Za prst debel prah je ležal na hrastovih omarah in med rebri koničastih obokov so se razpletale ogromne pajčevine, ki so visele s stropa kot sive vreče.

Po krasnih, znamenitih stopnjicah sta stopala navzgor. Mogoče so stopali kdaj tu po mehkih preprogah knezi in kralji v bleščečih oblačilih; sedaj so bile stopnice prazne in spolzke. Zgoraj je bilo svetleje. Na obeh straneh so se raztezali široki hodniki in

mejili celo vrsto soban z belimi, zlatoobrobljenimi, zaprtimi vrati. Čiška je poskušala različne ključče, predno je odprla široka vrata. Stopila sta v visoko, s pravilničnim sijajem opremljeno sobo. Na stenah so visela ogromna ogledala, vmes pa velike podobe v širokih pozlačenih okvirih, perzijske preproge so pokrivalo tla, na policah je stala zlata in srebrna posoda. Pohištvo je bilo zelo dragoceno, težko in bogato rezano, okrašeno s srebrom, bisernico in slonovo kostjo, stoli in zofe so bile pozlačene, na gladkih mizah so stale odprte krasne knjige, kot bi kdo pravkar listal po njih.

V Mihaelu se je zbudila vedaželjnost. Listal je po dragocenih knjigah, gledal slike in ni hotel dalje.

Čiška je tekla od slike do slike, prijemala v roko razne drobnarije ter se vrtela pred visokimi zrcali. Ko si je vse dovolj ogledala, je tekla v sosedno sobo in zakričala od začudenja. To je bila nekaka dvorana. Stene so bile kroginkrog pokrite z orožjem in z lovskimi zmagovalnimi znamenji. Iz globokih vzboklin so moleli mogočri jelenovi rogovi, nešteto nagačenih ptičev in malih živali je viselo na stenah. Iz mračnih kotov je gledal tu mogočen lev, tam lisasti tiger, poleg ogromne peči je ležal sijajen beli medved s snežno-belo dlako. Vse te živali so bile kot žive, tako v naravnem položaju so stale. Bogastvo treh pasov je bilo tu združeno v zmagovalni sliki.

(Dalje prihodnjič.)

Kožuharji. Tako imenujemo one živali, ki nam dajejo kožo za kožuhe. Najdragocenejše so v Severni Ameriki in v Sibiriji; to so razni sobolji, hermelini, kune itd. Ker so jih preveč preganjali, so jih na nekaterih krajih skoraj popolnoma iztrebili. Zato so začeli gojiti sedaj na ograjenih prostorih vse te dragocene živali in jih imajo zmeraj pri roki, če hočeš. Da je le prostor tako velik, da ujeta žival ujetništva ne čuti, pa je dobro. Samo v Kanadi je sedaj okoli 800 takih ograjenih prostorov; notri so lisice, medvedje, kune, skunki, bobri, kašmirske ovce itd.

Pivo. Leta 1919 so zvarili na vsem svetu 116 milijonov hektolitrov piva, leta 1925 pa 173 milijonov hektolitrov.

Lep kamen. Ko je bil švedski raziskovalec Nordenskjöld leta 1870 na Grenlandiji, je dobil tam kamen iz železa, ki je tehtal 21.000 kg. Ker ni bil daleč od obale, so ga spravili na ladjo in so ga prepeljali v Evropo. Sedaj se nahaja v muzeju v Štockholmu, glavnem mestu Švedske.

Vsak Mohorjan naj pridobi še enega naročnika!

Ustanovljena 1. 1889.

Telefon šte. 16.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje vložnega denarja nad 250 milijonov dinarjev.

(Graška štedionica) **Ljubljana** Stanje vložnega denarja nad 1.000 milijonov kron.

Prešernova ulica

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. - Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilniškega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

Ne nasedaj razni vpijoči reklami, ampak bodi odločen in kupuj svoje potrebščine edino le v trgovini **J. MENART, DOMZALE** — pri katerem dobiš najboljšo blago po najnižjih cenah. Ravno dospela velika množina čeških in angleških štofov, kojim bo cena letos izvanredno nizka, tako, da si tudi revnejši sloji lahko nabavijo za Velikonoč za majhen denar boljše obleke. Oglejte si moje blago in čudili se boste tako nizkim cenam. Lepa izbira ženskega blaga, svilnatih rut itd. — Na zalogi vedno sveže specerijsko blago, moka, dež pridelki, kuhinjska posoda, železnina, najboljši cement itd. Ravno dospelo cvetlično, povrtno in poljsko semenje itd. Postrežba solidna in najnižje cenel

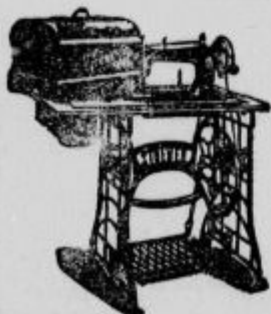
Najcenejše kupite

oljate in suhe barve, lake, firmež, terpentin, prašno olje ter vse slikarske in pleskarske potrebščine pri trvdki

O. Z. O. Z.
ORIENT O. Z.
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 11
poleg trgovine Schneider & Verovšek

Laško in istrsko BRINJE, slive

in fige dobite najceneje pri **FRAN POGACNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 1280

Najpopolnejši
STÖWER
šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri trvdki

L. Baraga,
Ljubljana
Selenburg. ul. 6/1.
Brezplačen pouk
15 letno jamstvo.

Izdajatelj: Dr. Franc Kulovec

Čipke

za cerkvene svrhe dobite najugodnejše pri Osrednji čipkarski zadruzi. Ljubljana, Kongresni trg 2.

EM. FISCHER, ZAGREB, Sudnička ulica 3/12

Dobavlja dvokolesa, dele za dvokolesa, pnevmatike, šivalne stroje, gramofone, gramofonske plošče ter nogometne žoge po najnižji ceni. Mehaniki dobe popust.

Zahtevajte veliki ilustrirani brezplačni cenik ter pošljite marko za Din 1.— za poštalno.

Težakovo hranilno in zdravilno OLJE za ŽIVINO — je najboljšo sredstvo za okrepljenje zahirane živine, o čemur govori že več sto zahvalnih pisem. Naročite za poskušnjo vsaj eno ročko od 5 kg za Din 125.— pri trvdki: **M. TEŽAK, ZAGREB, Gunduličeva 13.** 1162

Dol

obvezo in odprite vendar enkrat oči ter ne kupujte v trgovinah, kjer Vam nudijo slabo robo za drag denar ampak kupite še danes dopisnico

za 50 par in pišite takoj po ilustrirani cenik z več tisoč slikami na veletrgovino **R. Stermeckl, Celje šte. 19**

v katerem najdete po čudovito nizkih cenah obleke, čevlje, klobuke, srajce, ure, harmonike, britve, toaletne, modne, jeklene in galanterijske predmete. Naročila žez 500 Din, poštnine prosto. Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar

Drevesničarska zadruga v Dorlarjih, pošta Škofja Loka — je začela z oddajo visokodebelnih **sadnih drevesc.** **JABLANE:** Pisani kardinal, Jakob Lebel, bobovec, šampanska reneta in več drugih plemenitih vrst. — **HRUSKE:** Vinske mošnjice, rumenke, tepke in razne druge vrste. — Cena jablanam je: I. vrsta 10 Din, II. vrsta 8 Din, III. vrsta 5 Din za komad. — Cene hruškam: I. vrste 12 Din, II. vrste 10 Din za komad. — Vse cene veljajo z ovojnicno vred franko kolodvor Škofja Loka. Manj kot 30 komad. drevesc se ne razpošilja. Naročila zadrugi.

BRINJE vsah vrst nudl najceneje trvdka **I. KNEZ** LJUBLJANA Gosposvetska cesta št. 3

Zlatnike kupuje in dobro plača **F. ČUDEN**, Ljubljana, Prešernova ulica šte. 1.

Pri Češniku

LJUBLJANA :: Lingarjeva ulica.

Bravcem »Domoljuba« naznanjam, da imam v svoji trgovini poleg boljšega, tudi poceni in dobro blago, kakor sledeče:

šifon, bela in rujava kotenina od 10 Din naprej
bela in rujava kotenina, dvoj. šir. od 23 Din naprej
pisano blago za srajce in bluze od 10 Din naprej
kambrik, krep in delen od . . . 14 Din naprej
črni klot od 22 Din naprej
posteljne garniture od 300 Din naprej
Dom. izd. post. odej, ruš in klot. od 160 Din naprej
Perje za blazine!

Urednik: Franc Zabret.

Vabilo k rednemu občnemu zboru HRANILNICE in POSOJILNICE V SREDNJI VASI, ki se bo vršil dne 20. sušca t. l. ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. — Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje letnega računa za 1926. 3. Revizijsko poročilo. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti. — Načelstvo.

Izjava. Podpisani **LOVRO HOČEVAR**, posestnik v Velikih Laščah, obžalujem svoj nastop proti **IVANU ADAMIČU**, posestniku v Gašpinovem pri Sv. Gregorju, dne 21. februarja 1927, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega preganjanja. — Vel. Lašče, 1. III. 1927.

Lovro Hočevar.

UGODNO NAPRODAJ: HIŠA, posebno pripravna za mizarstvo obrt, v Preddvoru pri Kranju, HIŠA z velikim vrtom zraven kolodvora v Novem mestu. — HIŠA z manjšim posestvom v Jurkavasu pri Straži. — Naslov in upravi lista pod šte. 1209.

Pozor! Pouk v krojnem risanju in prikrtovanju damskih oblek daje edino strokovno izprašana učiteljica

Roza Medved - Ljubljana,

Mestni trg šte. 24 — nasproti rotovža.

Učenke, ki so nevedče v šivanju, dobijo pouk tudi v tem. — Uspeh zajamčen. — Izdelujejo se vsakovrstni kroji po meri in najnovejših modnih knjigah, ki so vsakomur na vpogled. 1629

Malo posestvo kupim z gospodar. poslojem, v bližini mesta, do 60.000 Din. — Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod: »Malo posestvo« šte. 1664.

Klobuke, čepice, perilo in dr. modno blago kupite po izdatno znižani ceni za Velikonoč »PRI AMERIKANCU« — Ljubljana, Stari trg št. 10. 1120

Kdor želi imeti

res po zelo nizki ceni pomladno obleko, bodisi za moške, ženske, fante ali dekleta, naj pošlje svoj naslov upravnistvu »Domoljuba« in zahteva vzorce pod šifro: »RAZPOŠILJALNICA« št. 1608. — Vzorca se takoj brezplačno pošljejo.

Češki semenski oves franc. LUCER-NO in ČEBULČEK priporoča SEVER & KOMP. — Ljubljana.

Pozor! **Pozor!** Ako hočeš dobro obleko do 100 Din ceneje kupiti, moraš v novo otvorjeno trgovino v Škofjo Loko k **M. REMIHU** iti. 1517

Ugodno naprodaj!

Dva velika strešna **STOLA** (Grušta) v velikosti 34 m dolžine in 10 m širine, ter cirka 50.000 komadov že na strehi se nahajajočega **BOBROVCA**, se proda po ugodni ceni! — **I. PAVLIN & ŠRAJ**, opekarna Radomlje. 1597

Fižol mešan

dober za prehrano, dobite, dokler traja zaloga, po Din 1.75 ali kron 7.— za kilogram pri **FRAN POGACNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Nova trgovina manufakture,
ново blago in nove nizke cene
Josip Šlibar

Ljubljana, Stari trg 21 poleg Zalaznika

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč